Бани одам аъзои якдигаранд!

Рӯзнома аз соли 1924 мебарояд

Овози тоҷик

آوازتاجیک

Номҳои пешинаи рӯзнома: «Овози тоҷики камбағал» (соли 1924), «Овози тоҷик» (солҳои 1924-1931), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1931-1940), «Ӯзбекистони сурх» (солҳои 1950-1964), «Ҳақиқати Ӯзбекистон» (солҳои 1964-1991).

РӮЗНОМАИ ОЛИЙ МАҶЛИС ВА ДЕВОНИ ВАЗИРОНИ ҶУМҲУРИЯТИ ӮЗБЕКИСТОН

26 феврали соли 2003. Чоршанбе № 15 (12858)

Дар фурӯш нархи озод. Рӯзнома соати 16.00 имзо гардид.

Шарҳи рӯзнома

Шаклу мазмун як бошад

Ҳукуматамон тахти сарпарастии Президенти худ бешак, масъалаҳои иҷтимоӣ, амалӣ гардондани сиёсати фаъолона ва аз ҳама муҳимаш, сиёсати пурқувввату таъсирбахши иҷтимоиро тахти маркази диққату эътибори худ қарор додааст ва медиҳад. Ва он самти бартариноку устувор қарор дода шудаасту бояд собитқадамонаю мунтазам дар ҳамаи марҳилаҳои ислоҳоти амалигардондашуда ба рӯи об барояд.

Ба ин аз тарафи ҳукумат қабул гардидани як қатор барномаҳои иҷтимоӣ, барои амалӣ гардондани онҳо пайваста интишор кардани фармону амрҳо, қарорҳо мисоли равшан шуда метавонад. Аз он ҷумла, Барномаҳои ҷонибдории иҷтимоии нишонидори аҳолӣ, бо гази табиӣ ва оби ошомиданӣ таъмин кардани аҳолӣ ва барномаҳоеро нисбат додан мумкин аст, ки мо ҳар сол баробари ворид шудан ба соли нав тахия мекунему аз паи амалӣ гардондани онҳо пайваста мекӯшем, рафти иҷрои онҳоро мунтазам назорат карда, тадбирҳои мушаххас меандешем. Ва маърӯзаи сарвари давлатамонро дар Девони Вазирон аз санаи 17 феврали соли кунун бахшида ба натиҷаҳои тараққиёти иҷтимоиву иқтисодии ҷумҳурият дар соли 2002 ва боз ҳам амиқгардонии ислоҳот барои соли 2003 низ як омили назоратӣ дар ин бобат тавзеҳ додан мумкин аст. Чунки дар он тамоми бурду бохти соҳаҳои иқтисодиёти мамлакат таҳлили амиқи худро пайдо карда, роҳҳои ҳаллу фасли муаммоҳову масъалаҳои мавҷуда возеҳу равшан баён гардидаанд ва бешак, бояд барномаи амалиёти ҳар кадом сокини ҷумҳурият новобаста аз миллат, эътиқод, вазъи ҷамъияташ гардад. Чунки ҳанӯз муаммоҳои ҳалношуда бисёр будаанду онҳоро мебояд худи мо ҳаллу фасл кунем. Чунки аз берун ягон кас омада, дар ин бобат дасти мадад дароз намекунад ва кӯмак намерасонад.

Яке аз масъалаҳои муҳим ин таъмин кардани аҳолӣ бо гази табиӣ ва оби ошомиданӣ ва барои ҳаллу фасли он кашидани хатҳои нақли газу об мебошад. Дар ин бобат вазъият дар ҷумҳурият чӣ гуна аст? Оё нақшаҳое, ки пешбинӣ гардида буданд, иҷрои худро ёфтаанд. Фарқият дар ин бобат аз рӯи натиҷаҳои солҳои 2001 ва 2002 чӣ гуна мебошанд? Оё бунёдҳои манзил бо асбобу ускунаи ҳисобкунаки обу газ чун пешбинигардида таъмин гардидаанд?

Барои дарёфти ҷавоби ин саволҳо ба далелҳои мушаххас муроҷиат мекунем, рафти иҷрои барномаҳои давлатии дар ин бобат қабулшударо дар солҳои сипаришуда қиёс мекунем. Вазъиятро дар ин бобат тавзеҳ медиҳем.

Маълум аст, ки дар давраи ҳукмронии салтанати пештара аксар хонадонҳои мо аз оби ошомидании софу гази табиии арзон маҳрум буданд. Барои эҳтиёҷи рӯзгор бештар ғӯзапоя, хору явшон ва қамишро истифода мебурданд. Ин гапҳои ҳавоӣ нест. Ҳисобҳо нишон медиҳанд, ки ҳамон солҳо дараҷаи бо гази табиӣ таъмин будани аҳолиамон аз 12 фоиз зиёд набуд. Масалан, ҳамагӣ 3,2 фоизи хонадонҳои вилояти Сурхондарё бо гази табиӣ таъмин буданд. Нишондиҳандаи мазкур дар вилоятҳои Қашқадарё ба 5,7 фоиз, Намангон ба 10,5 фоиз, Андиҷон ба 11 фоиз баробар буд. Ҳоли ҳозир бошад, дар ҷумҳурият дараҷаи бо хатти гази табиӣ фарогирии аҳолӣ ба 75 фоиз баробар гардидааст. Дар вилоятҳои Сурхондарё он мутобиқан ба 59 фоиз, Қашқадарё ба 66 фоиз, Намангон ба 70,5 фоиз, Андиҷон бошад, ба 68,5 фоиз баробар шудааст. Ва ин пешравӣ танҳо дар бадали қариб дувоздаҳ сол рух додаасту натиҷаи баланд мебошад. Вале нишондиҳандаҳои баъзе вилоятҳоро бо натиҷаи миёнаи ҷумҳурият қиёс кунед, дар он сурат пай мебаред, ки онҳо ниҳоят пастанд. Чунки аксар деҳоти вилоятҳои мазкур бо хатти гази табиӣ таъмин нагардидаанд ва аз ҳамин сабаб қафо мондаанд. Оиди кашидани хатти нақли об ҳам чунин нишондиҳанда ҳукмрон аст. Алҳол 78 фоизи аҳолии деҳот аз хати мутамарказонидашудаи нақли об ҳоҷати худро мебароранд. Ҳол он ки нишондиҳанда дар ин бобат солҳои аввали истиқлолият аз ёздаҳ фоиз каме зиёдтар буд. Фарқият хеле калон. Вале он маънои онро надорад, ки дар ин бобат корҳоямон табъи диланду муаммоҳо ҷой надоранд. Ба далелҳо муроҷиат кунем, фикрамон дар ин бобат худ аз худ исботи амалии худро меёбанд. Алҳол дар Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ҳамагӣ 70 фоиз, вилояти Хоразм бошад, ҳамагӣ 64,2 фоизи аҳолии деҳот бо оби ошомиданӣ таъмин гардидаанд. Ҳол он ки ин нишондиҳанда соли 1990 мутобиқан 21 ва 23 фоизро ташкил медод. Дар ин ҷо гап дар сари ҳамин мебошад, ки дар ду соли охир суръати кашидани хатти нақли обу гази табиӣ хеле баланд бардошта шуд. Масалан, танҳо соли гузашта 1875,6 километр шабакаи хати нақли об, 3336 километр хати нақли гази табиӣ кашида шуд, ки бешак маблағи зиёде харҷ гардида, бо ҳамин натиҷаро дар ин бобат то андозае ба эътидол овард. Яъне дар бадали танҳо соли гузашта бори аввал сокинони 465 қарияи аҳолинишини деҳот аз оби софи ошомиданӣ ва сокинони беш аз 608 деҳот аз гази табиӣ баҳра бардоштанд.

Ин далелҳо нишон медиҳанд, ки комёбиҳоямон дар ин бобат назаррасанду онро касе инкор намекунад. Вале вазъияти умумии таъмин будани аҳолии деҳот бо оби ошомиданӣ ва гази табиӣ барои баён кардани фикрҳое даъват мекунад, ки бешак касро ба ташвиш мегузорад. Чунки то ҳол беш аз ду ҳазор қарияи аҳолинишини деҳот аз оби софи ошомиданӣ баҳра намебардорад. Ва теъдоди зиёди он дар Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон, вилоятҳои Бухоро, Самарқанд, Қашқадарё, Навоӣ мебошанд. Масалан, дар вилояти Бухоро 586 деҳот бо оби ошомиданӣ таъмин нагардидаанд. Дар Қароқалпоқистон он ба 385, вилоятҳои Самарқанд ба 303, Қашқадарё 272, Навоӣ бошад, ба 221 адад баробар аст. Ва дар ин деҳот ба ҳисоби миёна агар ҳазор нафар истиқомат карданашро ба назар гирем, дар он сурат аён мегардад, ки чӣ қадар ҳамватанамон аз оби рост омада баҳра мебардоранд.

Ҳарчанд вазъият дар бобати таъмин будан бо гази табиӣ беҳтар бошад ҳам, он асос барои худхотирҷамъӣ шуда наметавонад. Зеро қисми зиёди деҳаҳои дурдаст на бо гази табиӣ ва на бо баллонҳои гази моеъ таъмин гардидаанд ва миқдори онҳо дар вилоятҳои Қашқадарё ба 387, Самарқанд ба 226, Сурхондарё ба 210 адад баробар аст.

Ва ин далелҳо нишон медиҳанд, ки мебояд самтҳои пешбинигардидаи барномаи таъмин кардани қарияҳои аҳолинишин бо оби нӯшокӣ ва гази табиӣ барои солҳои 2003-2005 аз нигоҳи танқидӣ аз нав арзёбӣ карда, тадбирҳои иловагӣ андешида шаванд.

Муаммои дигар, ин таъмини оқилона истифода бурдани захираҳои сӯзишвориву энергетикӣ ва табиӣ мебошад. Дар ин ҷо як далелро овардан бамаврид аст. Хориҷиён ба мамлакати мо ташриф оварда, то чӣ андоза сарватманд будани халқи моро аз рӯи истифода бурдани ин захираҳо арзёбӣ мекунанд ва ғайриоқилонаву бебаркаш истифода бурдани ин сарватҳоро аз тарафи халқамон бо чашмони хеш муоина карда, чунин меҳисобанд, ки мамлакати мо низ яке аз сарватмандон дар ҷаҳон мебошад. Онҳо баробари баён кардани фикрҳои мазкур он чизро дар назар доранд, ки ҳатто мамлакатҳои сарватманду шукуфони имрӯзаи ҷаҳон чунин бемасъулиятиро нисбати захираҳо роҳ намедиҳанд. Зеро дар мамлакати мо истифодабарии ин захираҳо нисбати мамлакатҳои аз нигоҳи иқтисодӣ муқтадир чандин маротиба зиёд аст. Аз он ҷумла, мо нисбати ин мамлакатҳо обро се маротиба бештар истифода мебарем, ки ба ягон қолаб рост намеояд. Дар айни замон барои истифода бурдани ин захираҳо ҳаққи онро сари вақт намепардозем ва оқибат он бар зарари худамон мегардад. Охир, танҳо соли гузашта ба андозаи 4,6 миллиард сӯм қарздорӣ дар бобати додани ҳаққи хизмати коммуналӣ ҳосил шудааст, ки бештараш ба вилоятҳои Фарғона, Сурхондарё, Самарқанд, Бухоро, Тошканд рост меояд. Қарзҳоро напардохта, оё дар ин соҳа дигаргуниро ба вуҷуд овардан, ба техника ва технологияи пешқадам роҳи васеъ кушодан мумкин аст? Ҳаргиз не!

Ба мақсади таъмини сарфаву сариштакории захираҳои муҳими табииву аҷноси энергетикӣ ҳукуматамон як қадар тадбирҳоро андешид. Аз он ҷумла, қарори махсус дар бобати таъмин кардани бунёди манзил, корхонаву ташкилотҳо бо асбобҳои ҳисобкунаки газу об қабул гардид. Вомҳои имтиёзнок ҷалб карда шуданд. Вале дар ин соҳаҳо пешравии назаррас нест. Ҳарчанд соли 2002 аз рӯи бо асбобҳои ҳисобкунаки газ таъмин будани бунёди манзил барзиёд иҷро гардида бошад ҳам, он ҳамагӣ 28 фоизро ташкил медиҳад. Натиҷаҳо дар як қатор вилоятҳо бошад аз дараҷаи миёнаи ҷумҳурият пастанд. Масалан дар Сурхондарё ба 17,8, Қашқадарё ба 19,8, Андиҷон ба 20,8, Намангон ба 20,5, Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон ба 20 фоиз баробар мебошанд. Баробари ин вилоятҳои Андиҷону Тошканд ва Фарғона супоришотро дар ин бобат иҷро накардаанд.

Вазъиятро дар боби бо ҳисобкунакҳои об таъмин кардани бунёди манзил ниҳоят ташвишовар номидан лозим меояд. Чунки ҳамагӣ 8,3 фоизи бунёди манзил бо ин асбобҳо таъмин гардидаанд. Дар айни замон супориши солона барбод дода шудааст. Ба ҷои 491 ҳазор 138,7 ҳазор асбоби ҳисобкунаки об гузошта шудаасту халос. Ва дар ин бобат вилоятҳои Сирдарё, Сурхондарё, Андиҷон, Ҷиззах ва Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон бо ду по меланганд.

Далелҳои мазкур чиро нишон медиҳанд? Сараввал кормандон ва мутасаддиёни соҳа ҳар гуна сабабҳоро баҳона карда, корро кашол медиҳанд. Фишанги асосии иқтисоди бозаргонӣ-манфиатдорӣ аз натиҷаи ниҳоии кор татбиқи пурраи амалии худро наёфтааст. Чунки аксар аз рӯи вазифа, на аз рӯи малака дастмузд мегиранд. Дар айни замон захираҳои зарурии моддиву техникӣ фароҳам оварда нашудаанд. Маблағҳои гирдгардони ташкилоту муассисаҳои мазкур ба дигар мақсадҳо истифода мешаванд. Дар байни аҳолӣ корҳои тарғиботиву ташвиқотӣ суст аст. Ба мардум моҳияти масъала сари вақт фаҳмонда дода намешавад. Ин аст, ки вазъият дар ин бобат ба оҳистагӣ рӯ ба беҳбудӣ меорад ва аксар вақт ислоҳот ба хотири шаклпарастӣ ба рӯи об бароварда мешавад, ки он бояд филфавр решакан гардида, ба пешрафти кор такони нав бахшад. Шаклу мазмуни ислоҳот ба ҳам мувофиқат намекунад. Аз иллатҳои сохти кӯҳна пурра халос нашудаанд.

Омодагӣ ба Наврӯз

Фаъолони ноҳияи Сиёби шаҳри Самарқанд баҳри муносиб пешвоз гирифтани иди мардумии Наврӯз бо ташаббус ба майдон баромаданд. Ҳар як сокини ноҳия то оғози иди мардумии Наврӯз даҳтоӣ ниҳоли дарахт ва кӯчати гул шинонданианд.

Ҳокимияти вилоят ба мақсади оммавӣ гардондани ташаббуси мазкур қарори махсус қабул намуд. Ва он бешак барои сабзу хуррам ва обод гардондани шаҳру деҳоти вилоят мусоидат мекунад.

Ҳокимияти вилоят барои муносиб пешвоз гирифтани иди Наврӯз ба боз як кори хайр даст зад. Қарор дод, ки ба муносибати Наврӯз азназаргузаронӣ—озмунҳо тахти унвонҳои «Маҳаллаи аз ҳама зебо», «Мактаби аз ҳама зебо», «Муассисаи таълимии миёнаи махсуси аз ҳама обод», «Муассисаи аз ҳама зебои нигаҳдории тандурустӣ» гузаронда шавад.

xxx

Дар қасри «Туркистон»-и пойтахт бо иштироки аъзоёни кумитаи тадорук оид ба тайёрӣ ва гузарондани иди умумихалқии Наврӯз, аъзоёни Кенгаши рушду мувофиқгардонии санъати эстрадӣ марҳалаи навбатии азназаргузаронии сурудҳо бахшида ба Наврӯз ба амал омад. Намояндагони Иттиҳодияи «Ӯзбекнаво» аз Қароқалпоқистон, вилоятҳо ва шаҳри Тошканд сурудҳои худро ба тараннуми Наврӯз ба ҳукми ҳакамот пешкаш намуданд.

Марҳалаи аввали азназаргузаронӣ ва озмун нишон дод, ки дар мамлакатамон бисёр соҳибистеъдодҳо ба камол мерасанд. Ва иҷрогарони беҳтарин ба марҳалаи навбатии озмун-азназаргузаронӣ тавсия гардиданд.

(Паёмнигори худамон).

Натиҷаҳои ислоҳот чӣ гунаанд?

Маҷлиси фаъолони вилоятҳо бахшида ба иҷрои вазифаҳое ба амал меоянд, ки дар ҷамъомади Девони Вазирон бахшида ба натиҷаҳои соли 2002 ва самтҳои устувори амиқгардонии ислоҳот барои соли 2003 аз рӯи маърӯзаи Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Ислом Каримов ба миён гузошта шудаанд.

Аз он ҷумла, иштирокдорони маҷлиси фаъолони вилояти Тошканд натиҷаҳои соли 2002 ва вазифаҳои навбатиро барои соли кунун аз назари танқидӣ арзёбӣ карданд. Дар маҷлис, ки тахти сарпарастии ҳокими вилоят Мирзоқулов гузашт, баробари комёбиҳо аз хусуси масъалаву муаммоҳои ҳалношуда сухан рафт. Зикр ёфт, ки дар соҳаҳои кишоварзӣ, сохтмони асосӣ ва хизматрасонии коммуналӣ собитқадами намеравад.

Дар маҷлис ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон К. Тӯлаганов иштирок намуд.

Иҷлосияи навбатии Кенгаши вакилони халқи вилояти Хоразм, ки тахти сарпарастии ҳокими вилоят И. Бобоҷонов гузашт, самтҳои асосии амиқгардонии ислоҳотро дар соли кунун аз рӯи амалӣ гардондани вазифаҳое мавриди баррасӣ қарор дод, ки дар маърӯзаи Президенти Ӯзбекистон Ислом Каримов дар маҷлиси бақарибинаи Девони Вазирон ба миён гузошта шудаанд.

Оид ба ваъзи корхонаҳое, ки ба шароити иқтисоди бозаргонӣ суст хосу мос мегарданд, муаммоҳо дар бораи нимкора ба иҷро расидани ислоҳот фикру мулоҳизаҳо баён гардиданд.Ислоҳотҳое, ки дар вилояти Ҷиззах оид ба таъмини муътадилу муназзами рушди иқтисодиёт гузаронда мешаванд, чӣ гуна натиҷа мебахшанд, дар маҷлиси фаъолони вилоят мавриди баррасӣ қарор гирифтанд. Дар он, ки тахти сарпарастии ҳокими вилоят У. Ямонқулов гузашт, зикр ёфт, ки дар соҳаҳои хоҷагии халқи вилоят ҳарчанд пешравиҳо ба назар расанд ҳам, вале дар масъалаҳои хусусигардонии корхонаҳо, танзими муносибатҳои пуливу вомӣ, таъмини бозори истеъмолӣ бо молҳои сермасриф, истифода бурдани захираҳои замин, об ва ғайра камбудиҳои ҷиддӣ ҷой доранд.

Дар маҷлис ҷонишини Нахуствазир, вазири иқтисодиёт Р. Азимов иштирок намуд.

Бахшида ба ин масъала маҷлиси фаъолони вилоятҳои Навоӣ ва Андиҷон низ ба амал омаданд.

(ЎзА).

Маҷлиси фаъолони пойтахт

Маҷлиси фаъолони шаҳри Тошканд бахшида ба иҷрои вазифаҳои устуворе ба амал омад, ки дар маърӯзаи Ислом Каримов дар ҷамъомади ба қарибинаи Девони Вазирон ба миён гузошта шудаанд. Дар он баробари комёбиҳо зикр гардид, ки суръати рушди иҷтимоиву иқтисодӣ ба дараҷаи талаб нест, муаммоҳо дар собитқадамона амалӣ гардондани ислоҳот ҷой доранд.

Вазифаҳои умда оид ба иҷрои барномаҳои муҳим, навбати аввал ҷонибдории нишонидори табақаи камбисоти аҳолӣ, ҳамчунин «Соли маҳаллаи обод» ва дигар барномаҳои давлатӣ муайян гардиданд.

Дар маҷлис ҷонишини аввали Нахуствазири Ҷумҳурияти Ӯзбекистон Козим Тулаганов иштирок намуд.

(ЎзА).

Комиссия дар бозор

Бозори марказии ноҳияи Пскенти вилояти Тошканд назаррабазебо сохта шудааст. Дар он ҷо шароитҳое, ки дар дигар бозорҳо кам рӯ ба рӯ мегардид, фароҳам оварда шудааст. Вале дар ин ҷо ҳам муаммоҳо ҳаст. Бисёр вақт тарозуҳо «фиреб медиҳанд», яъне аксарияти харидорон бо фактҳои камомади вазн рӯ ба рӯ меоянд. Инчунин нобоварӣ ба сифати маҳсулот ҳам ҷой дорад. Аз дигар ҷо харидан беҳтар, мегӯянд харидорон...

Барои то чӣ андоза дуруст будани ин гуфтаҳоро муайян намудан ба бозор комиссияи махсус ташриф овард. Ба вай шахсан ҳокими ноҳия Абдувалӣ Ғафуров сарварӣ намуд. Аъзоёни комиссия ба майли хотир ба тарозуҳо ва ба сифати маҳсулот марок зоҳир намуданд. Чи хеле ки маълум шуд, 98 тарозу ва 314 сангҳо ба деҳқонон додашуда аз назорати давлатӣ гузаронда шудааст, яъне дақиқанд. Аммо ба дақиқии сангу тарозуҳои баъзе дӯконҳои хусусии гӯшт, ки аз чунин назорат нагузаштаанд, шубҳа кардан мумкин аст. Шояд, маҳз онҳо боиси изтироби одамон шуда бошанд.

Комиссия аз соҳибони дӯконҳои гӯшт талаб намуд, ки санги тарозуҳояшонро дар муҳлати кӯтоҳ аз назорати давлатӣ гузаронанд.

Дар аксар мағозаҳои дар атрофи бозор сохташуда равғани растанӣ фурӯхта мешуд. Аз рӯи талаби комиссия тамоми фурӯшандагон оид ба сифати нархи маҳсулот ҳуҷҷат пешниҳод карданд. «Ҳамин қадар маҳсулот, дар фалон рӯз аз комбинати равғанбарории Янгийӯл оварда шудааст. Нархи умдафурӯшиаш ин аст». Вале қайд кардан ҷоиз аст, ки соҳибони баъзе мағозаҳо ба ин суол ҷавоб дода натавонистанд. Ба як мағоза равған аз корхонаи хусусии «Акмал»-и Оққӯрғон оварда шудааст. Вай тамоман қобили истеъмол набудааст.

Аъзоёни комиссия дар мағозаи молҳои хоҷагӣ шоҳиди мухолифати ҷиддӣ шуданд. Харидор сатил харид кардааст. Дар хона ба вай об резад, вай сӯрохӣ доштааст. Фурӯшанда бошад, на молро пас гирифтан мехосту на пули вайро баргардондан. Баъд аз дахолати комиссия ҳуқуқи қонунии истеъмолгар барқарор карда шуд. Маълум шуд, ки бисёр сатилҳои мағоза нуқс доштаанд.

Худи ҳамон рӯз комиссия ҳамроҳи кормандони оҷонсии «Ӯзстандарт» инчунин дар ду стансияи сӯзишворирезӣ, ҳафт дорухона шуданд.

— Ин аввалин кори бузургамон аст, — мегӯяд раиси ҷамъияти ҳифзи ҳуқуқи истеъмолгарони ноҳияи Пскент Абдумаҷид Ғуломов. — Ба фикрам, акнун кор назаррас ҷон мегирад.

Имрӯзҳо дар шаҳри Пскент 16 гурӯҳи такягоҳии ҷамъияти ҳифзи ҳуқуқи истеъмолгарон кор мебарад. Аз рӯи суханони раиси ҷамъият А. Ғуломов фаъолони маҳаллаҳо, одамони таҷрибаноку пурдон аъзоёни гурӯҳ интихоб мешудаанд.

Яке аз онҳо Назира Боймуродова мебошад. Ӯ солҳои зиёд ҳисобчӣ-муҳосиб шуда кор кардааст. Ҳоло хонанишин буда, вақташ зиёд аст. Аз ин рӯ сокинони маҳаллаи ба номи Алишер Навоӣ ба вазифаи ҷонишини раиси гурӯҳи такягоҳӣ якдилона номзадии вайро дастгирӣ карданд.

— Асосан, сокинони маҳалла дар манзилҳои бисёрошёна зиндагӣ мекунанд. Муаммоҳо зиёданд. Камии гармӣ ва ҳатто оби оддии ошомиданӣ ба чашм мерасад, — мегӯяд Н. Боймуродова. — Баробари созмон додани гурӯҳи такягоҳӣ одамон бо ин масъалаҳо ба мо муроҷиат мекардагӣ шуданд. Ҳамин тариқ, мо ба кор пардохтем.

Қонун «Дар бораи ҳифзи ҳуқуқи истеъмолгарон»-ро худамон синчакорона аз нав кор кардем. Ба мо барои беҳтар ташкил кардани фаъолиятамон плакату дастурҳо медиҳанд, вале инҳо каманд. Агар мубодилаи афкор ташкил карда, семинарҳо гузаронда шаванд, бад нахоҳад шуд.

Неъмат ДУШАЕВ, мухбири ЎзА.

Муаррифии филми нав

Дар Донишгоҳи давлатии техникии Тошканд маросими муаррифии филми нави ҳуҷҷатии «Ёруғлик» («Равшанӣ») ба амал омад, ки онро умури матбуоти Президенти Ҷумҳурияти Ӯзбекистон якҷоя бо Ширкати телевизиону радио ва студияи «Ӯзбектелефилм» ба навор бардоштаанд.

Навори нави ҳуҷҷатӣ дар бораи раванди ислоҳоте, ки тахти сарпарастии Президент Ислом Каримов дар соҳаи нафту гази мамлакатамон ба амал бароварда мешавад, дар бораи таърихи ба вуҷуд овардани саноати нафту газ, комёбиҳо ва муаммоҳои соҳа нақл мекунад.

Чуноне ки филм нақл мекунад, дар давраи сипаришудаи тараққиёти мустақилона дар мамлакатамон ба масъалаҳои рушди саноати нафту газ, аз нигоҳи техникӣ азнавҷиҳозонии он, таҷдид, ба истифода супурдани конҳои нав ба нав диққату эътибори ҷиддӣ дода шудааст. Бар асари он Ӯзбекистон ба ҳазорсолаи нав бо нерӯи бузурги саноати нафту газ дохил гардид. Қайд бояд кард, ки солҳои 80-уми садаи гузашта ба мамлакати мо ҳар сол 6 миллион тонна маҳсулоти нафтӣ оварда мешуд.

Диққату эътибори калоне, ки ба қатъан афзун гардондани истеҳсоли нафту газ нигаронда шуда буданд, натиҷаҳои аввалини худро бахшиданд: соли 1995 дар мамлакатамон 7,6 миллион тонна нафт ва конденсати газ ҳосил карда шуд. Ҳамин тавр, мамлакати мо мустақилияти сӯзишвории худро таъмин намуд. Ва он боз як намоиши қобилияти бунёдкоронаи халқамон буд.

Имрӯзҳо бо самараи баланд иқтидорҳои дар солҳои истиқлолият қад кашидаи заводҳои азнавкоркарди нафти Бухорову Фарғона, маҷмӯи газу кимёи Шӯртан—ягона корхонаи соҳаи на танҳо дар Ӯзбекистон, балки саросари ИДМ истифода бурда мешаванд. Дар корхонаҳои мазкур алҳол ҳазорҳо нафар намояндагони ҷавонон кор мекунанд.

Дар маросими муаррифӣ нотиқон махсусан зикр намуданд, ки филми нав манбаи муҳиме мебошад, ки дар бораи корҳои бунёдкоронаи саноати нафту гази ҷумҳуриятамон муфассал ҳикоя мекунад.

Олим НОРБЕКОВ, мухбири ЎзА.

Тозаахбор

Таҳлили муаммоҳо, нақшаҳои дурнамо

Маҷлиси Шӯрои Вазирони Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон бахшида ба натиҷаҳои ҷамъбасти сол ва нақшаҳои минбаъда ба амал омад. Зикр ёфт, ки афзоиши суръати маҳсулоти умумии дохила ба 101,6 фоиз баробар гардида, нишондиҳандаи мазкур дар саноат ба 54,1 миллиард сӯм ва кишоварзӣ ба 71,2 миллиард сӯм баробар гардидаасту дар ин бобат саҳми сектори ғайридавлатӣ назаррас мебошад.

Корхонаҳои муштарак бештар созмон ёбанд ҳам, вале саҳми онҳо дар бобати вусъат додани ҳаҷми содирот назаррас нест. Дар кишоварзӣ ислоҳот суст давом дорад. Натиҷаи ҳамин аст, ки аз ҳар гектар ҳамагӣ 11 сентнерӣ ҳосил ба даст омадааст.

Дар маҷлиси Раиси Жуқорги Кенгеси Ҷумҳурияти Қароқалпоқистон М.Ерниёзов ва сарвари раёсати иттилоотиву таҳлилии Девони Вазирон Б.Хӯҷаев иштирок намуданд.

◆◆◆

Маҷлиси фаъолони вилояти Фарғона ҳам ба натиҷаҳои соли сипаришуда ва вазифаҳои навбатӣ бахшида шуд. Дар ҳаёти иҷтимоиву иқтисодии вилоят ҳарчанд суст бошад ҳам баланд гардидани суръат ба назар мерасад. Ҳаҷми маҳсулоти умумии дохила нисбати соли 2001-ум ба 105 фоиз баробар гардидааст. Ҳамчунин суръати пешрафт дар саноати вилоят ба 11 фоиз, истеҳсоли молҳои истеъмолӣ ба 8,8 фоиз, кишоварзӣ ба 5,7 фоиз, сохтмони асосӣ ба 7,5 фоиз баробар гардидааст.

Дар маҷлис зикр ёфт, ки агар аз имкониятҳои мавҷуда босамар истифода мегардид, хатоҳо руст намегардиданд, дар он сурат комёбиҳо аз ин ҳам баланд мегардиданд. Умуман қисми зиёди маърӯзаи ҳокими вилояти Фарғона Алишер Отабоев ба таҳлили имкониятҳои истифода нашуда, хатову камбудиҳо бахшида шуд.

Дар маҷлис раиси Кумитаи парвандаи корхонаҳои аз нигоҳи иқтисодӣ ночори назди Вазорати иқтисодиёт Г.Саидова суханронӣ кард.

◆◆◆

Маҷлиси фаъолони вилояти Бухоро бахшида ба натиҷаҳои тараққиёти иқтисодиву иҷтимоии вилоят дар соли гузашта ва амиқ гардондани ислоҳоти иқтисодӣ ба амал омада, дар он таъкид гардид, ки дар вилоят майлу шавқ нисбати рушди соҳибкории хурду миёна баланд гардидааст. Аз ҳамин сабаб то ҳоли ҳозир дар низоми мазкур 16500 субект фаъолият пеш мебарад. Дар бобати бо шуғл фаро гирондани мардум собитқадамӣ ба назар мерасад. Аз ҳамин ҳисоб танҳо соли 2002-ум 23600 шаҳрванд бо шуғли доимӣ фаро гирифта шуданд.

Дар маҷлис аз хусуси муаммову камбудиҳои мавҷуда бештар ҳарф зада шуд. Дар анборҳо то ҳол беш аз 6 миллиард сӯм маҳсулоти тайёр бекор хобидаанд. Дар соҳаи хизматрасонии коммуналӣ кор мувофиқи талаби рӯз нест. Азбаски корхонаҳои соҳа вазифаву ӯҳдадории худро дар назди мизоҷон сари вақт ба иҷро намерасонанд, қарздорӣ меафзояд. Нақшаҳои бо гази табиӣ ва оби ошомиданӣ таъмин кардани аҳолии деҳот иҷро намегарданд.

Ҳамаи ин далелҳо дар маърӯзаи ҳокими вилоят С.Ҳусенов ба забон гирифта шуданд. Бо назардошти нуктаҳое, ки аз маърӯзаи Президент Ислом Каримов дар маҷлиси ба қарибинаи Девони Вазирон бармеоянд, вазифаҳои навбатӣ оид ба рушди иҷтимоиву иқтисодии вилоят барои соли 2003 ва суръатфизоии ислоҳот муайян гардиданд.

Дар маҷлис ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият М.Усмонов суханронӣ намуд.

◆◆◆

Маҷлиси васеи Кенгаши оқсақолони Ӯзбекистон ва садорати Бунёди хайроти ҷумҳурии «Маҳалла» ҳам ба ҷамъбасти соли 2002 ва вазифаҳои навбатӣ бахшида шуд. Зикр ёфт, ки бунёди «Маҳалла» дар бобати ба рӯи об баровардани Барномаҳои давлатии «Эъзози куҳансолон» ва «Авлоди солим» корҳои зиёдеро ба иҷро расонд. Озмунҳои мухталиф гузаронда шуданд. Дар бобати тарғиби арзишҳои миллӣ ва нуктаҳои Қонуни Асосии мамлакат корҳои муайянеро ба иҷро мерасонанд. Усулияти ҳифзи пурқуввати иҷтимоӣ дар шароити иқтисоди бозаргонӣ фаъолияти асосии бунёдро ташкил медиҳад. Ба ин соли гузашта ба андозаи 383 миллион сӯм кӯмак расондани бунёд гувоҳӣ медиҳад.

Бунёди «Маҳалла» ва бахшҳои вилоятии он дар бобати гузарондани мусобиқаҳои «Ояндаи футболи мо», «Паҳлавонҳои маҳаллаамон», шашкаву шоҳмот саҳми калон гузошта, оиди тармиму кушодани майдончаҳои варзишии маҳаллаҳо кӯмаки калон мерасонад.

Дар маҷлис оид ба иҷрои нуктаҳои Барномаи давлатии «Соли маҳаллаи обод» мубодилаи афкор ба амал омад.

Дар тадбир ҷонишини Нахуствазири ҷумҳурият Д.Ғуломова иштирок намуд.

Анҷоми озмун-азназаргузаронӣ

Дар Қасри «Туркистон»-и Тошканд озмун-азназаргузаронии ҷумҳурӣ тахти унвони «Навоҳои Ватани азиз» ба анҷом расида, ғолибон тақдир гардиданд ва дар гала-консерти хотимавии он иштирок намуданд.

Дар озмуни мазкур аз тамоми вилоятҳо ва шаҳри Тошканд қариб 70 нафар иҷрогарони ҷавон иштирок намуда, ҳунари волои худро ба ҳукми умум пешкаш карданд.

Ҳакамот тахти сарпарастии оҳангсози номдор Б.Лутфуллоев толибаи Консерваторияи давлатии Ӯзбекистон Гулсанам Маматзоидоваро ғолиби озмун-азназаргузаронии мазкур эълом кард.

Дилноза Мирзохӯҷаева ва Нодира Тӯлаганова ҷои дуюм, Лола Аҳмадова, Озода Абдуғаффорова, Зафар Қӯчқоровҳо ҷои сеюмро ишғол намуданд. Чанд нафар иҷрогарони ояндадор бо мукофотҳои рағбат тақдир гардиданд. Қарор дода шуд,ки озмун-азназаргузаронӣ минбаъд ҳар сол доир гардад.

Тайёрӣ ба ҷашни шоир

Маълум аст, ки моҳи маи соли кунун ҷашни 100-солагии Ғафур Ғулом ба амал меояд. Ва аз ин рӯ тайёрӣ ба он рӯз то рӯз суръати баланд пайдо мекунад. Аз рӯи 30 ҳайкале, ки дар натиҷаи эълон гардидани озмун офарида шуд, беҳтаринаш интихоб карда, сохта мешавад. Дар айни замон алҳол ҳайкали Ғафур Ғулом дар назди хона-музеяш аз нав таҷдид мегардад, ки чандин сол пеш гузошта шуда, маҳсули дасти ҳайкалтароши машҳур, Арбоби шоистаи санъати Ӯзбекистон Яков Шапиро буд.

Баробари ин кормандони хона-осорхонаи Ғафур Ғулом ҳам серкоранду бо ҷамъ овардани маводҳои бойгонӣ банд мебошанд. Аз он ҷумла, онҳо ба ҷамъ овардани суратҳои шоир, мактубҳои ба ёру дӯстонаш ирсолкардаи ӯ машғуланд. Ва он мавод бешак барои ғанӣ шудани бойгонии хона-осорхонаи шоир мусоидат мекунад.

Ҳоли ҳозир ба офаридани дискетҳое аз рӯи асарҳои шоир шурӯъ кардаанд. Ва бо ононе, ки бо омӯзиши ҳаёт ва эҷодиёти Ғафур Ғулом машғуланд, ба вуҷуд овардани видеомаводҳо аҳамиятти калон касб мекунад.

(Аз рӯи хабарҳои Оҷонсиҳои иттилоотӣ ва мухбирони «Овози тоҷик» тахия гардидааст).

Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар хусуси ворид кардани тағйироту иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон «Дар бораи муроҷиати шаҳрвандон»

Олий Маҷлиси Ҷумҳурияти Ўзбекистон **қарор мекунад:**

Ба Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон аз 6 маи соли 1994 «Дар бораи муроҷиати шаҳрвандон» (Ахборотномаи Шўрои Олии Ҷумҳурияти Ўзбекистон, соли 1994, рақами 5, моддаи 140) тағйироту иловаҳо ворид карда, таҳрири нави он тасдиқ карда шавад (Матн пешкаш карда мешавад).

Президенти Ҷумҳурияти Ўзбекистон
И.КАРИМОВ,

шаҳри Тошканд, 13 декабри соли 2002.

Қонуни Ҷумҳурияти Ўзбекистон

Дар бораи муроҷиати шаҳрвандон

(Таҳрири нав)

1. Нуктаҳои умумӣ

Моддаи 1. Мақсади қонуни мазкур

Қонуни мазкур муносибатро дар соҳаи муроҷиати шаҳрвандон ба мақомоти давлатӣ, муассисаҳо (минбад мақомоти давлатӣ номида мешавад) танзим мегардонад.

Моддаи 2. Қонунгузорӣ дар бораи муроҷиати шаҳрвандон

Қонунгузорӣ дар бораи муроҷиати шаҳрвандон аз Қонуни мазкур ва дигар санадҳои қонунгузорӣ иборат аст.

Моддаи 3. Ҳуқуқҳои шаҳрвандон ба муроҷиат

Шаҳрвандони Ҷумҳурияти Ўзбекистон ҳуқуқи муроҷиат карданро ба мақомоти давлатӣ бо ариза, таклифу мулоҳизаҳо ва шикоятҳо доранд.

Амалӣ гардондани ҳуқуқи шаҳрвандон ба муроҷиат набояд ҳуқуқҳо озодиҳо ва манфиатҳои қонунии дигар шахсон, ҷамъият ва давлатро халалдор созад.

Шаҳрвандони давлатҳои хориҷа ва шахсони бетабаа ҳуқуқи муроҷиат карданро ба мақомоти давлатии Ҷумҳурияти Ўзбекистон мувофиқи Қонуни мазкур доранд.

Муносибатҳо дар соҳаи муроҷиати шаҳрвандон ба мақомоти худидораи шаҳрвандон мувофиқи тартибе танзим гардонда мешавад, ки Қонуни мазкур муқаррар кардааст.

Мувофиқи Қонуни мазкур муроҷиати шаҳрвандоне ба баррасӣ мансуб нест, агар дар дигар санадҳои қонунгузорӣ тартиби дигари баррасии онҳо нишон дода нашуда бошад.

Моддаи 4. Шакли муроҷиати шаҳрвандон

Муроҷиати шаҳрвандон дар шакли хаттӣ ва шифоҳӣ пешкаш карда мешавад. Шаклҳои хаттиву шифоҳии муроҷиати шаҳрвандон аҳамияти якхела доранд. Муроҷиати шаҳрвандон метавонад инфиродӣ ва ҷамоавӣ бошад.

Моддаи 5. Намудҳои муроҷиати шаҳрвандон

Муроҷиати шаҳрвандон дар шакли ариза, таклифу мулоҳиза ва ё шикоят буданаш мумкин аст.

Ариза-муроҷиати шаҳрванд бо дархост дар бобати расондани мадад оиди ба рўи об баровардани ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии он мебошад.

Таклиф-муроҷиати шаҳрвандест, ки тавсияҳоро оид ба такмил додани фаъолияти давлативу ҷамъиятӣ дар бар гирифтааст.

Шикоят-муроҷиати шаҳрвандон бо талабҳои барқарор кардани халалдоршавии ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонуниашон мебошад.

Моддаи 6. Талабҳое, ки нисбати муроҷиати шаҳрвандон пеш гузошта мешаванд

Дар муроҷиати шаҳрвандон бояд номи авлодӣ (ном, номи падарӣ), маълумот дар бораи ҷои истиқомати шаҳрванд нишон дода, моҳияти ариза, таклифу шикоят изҳор гардад.

Муроҷиати хаттӣ бояд бо имзои муроҷиаткунанда тасдиқ гардад. Дар мавриди номумкин будани гузоштани имзои шахсии муроҷиаткунанда он бояд бо имзои таҳиягари он баробари нишон додани номи авлодӣ (ном, номи падариаш) тасдиқ гардад.

Дар муроҷиати хаттие, ки номи авлодӣ (ном, номи падарӣ), маълумот дар бораи маҳалли истиқомати шаҳрванд нишон дода нашудаанд ва ё маълумотҳои бардурўғ аз хусуси ў ҷой гирифтаанд, ҳамчунин бо имзои дигар тасдиқ гардидаанд, беасос ҳисобида мешаванд ва ба баррасӣ мансуб нестанд.

Моддаи 7. Муроҷиати шаҳрвандон ба воситаҳои ахбори оммавӣ

Муроҷиати шаҳрвандоне, ки ба мақомоти давлатӣ аз редаксияҳои рўзномаҳо, маҷаллаҳо, телевизион, радио ва дигар воситаҳои ахбори оммавӣ расидаанд, мувофиқи тартибе баррасӣ мегарданд, ки Қонуни мазкур пешбинӣ кардааст.

Муроҷиати шаҳрвандоне, ки ба воситаҳои ахбори оммавӣ ирсол гардиданд, метавонад барои омўзиш ва акси афкори ҷамъиятӣ мувофиқи қонунгузорӣ дар бораи воситаҳои ахбори оммавӣ истифода гарданд.

Моддаи 8. Қабули шаҳрвандон

Дар мақомоти давлатӣ қабули шаҳрвандон ба роҳ монда мешавад. Қабули шаҳрвандонро сарвар ва ё дигар шахсони мансабдор ба рўи об мебароранд. Ба ҳамин мақсад дар мақомоти давлатӣ ташкилоти сохтории махсус созмон дода, шахсони масъуле муайян мегарданд, ки барои қабули шаҳрвандон масъуланд.

Қабул дар рўзу соати муқарраршуда, дар вақти барои шаҳрванд қулай амалӣ мегардад. Нақшаи қабул ба шаҳрванд расонда мешавад.

Ҳини муроҷиати шифоҳӣ шаҳрванд бояд ҳуҷҷатеро тақдим намояд, ки шахсияти ўро тасдиқ менамояд.

Ба қабули шаҳрванд розигӣ додан мумкин нест, ба шарте ки вай чандин маротиба муроҷиат кардаасту талабаш беасос мебошад, ҷиҳати қонунӣ надорад ва ё аз рўи ин муроҷиат кайҳо қарор қабул гардидааст.

Тартиби қабули шаҳрвандонро дар мақомоти давлатӣ сарварони он муқаррар мекунанд.

Моддаи 9. Коргузорӣ оид ба муроҷиати шаҳрвандон

Коргузорӣ оид ба муроҷиати шаҳрвандон дар мақомоти давлатӣ мувофиқи тартиби муқарраркардаи қонунгузорӣ пеш бурда мешавад.

II. Кафолатҳо ба ҳуқуқҳои шаҳрвандон ба муроҷиат

Моддаи 10. Ихтиёрӣ будани истифодабарии ҳуқуқи шаҳрвандон ба муроҷиат

Ҳуқуқи шаҳрвандон ба муроҷиат ихтиёрона амалӣ гардонда мешавад. Ягон кас барои иштирок кардан ба амалиёти ҳифзи ягон муроҷиат ва ё ба муқобили он маҷбур карда намешавад.

Моддаи 11. Роҳ нагузоштан ба паст задан ва ё истифода бурдани ҳуқуқи шаҳрванд ба муроҷиат

Ба паст задани ҳуқуқи шаҳрвандон ба муроҷиат вобаста ба ҷинс, наҷод, миллат, забон, дин, вазъи иҷтимоӣ, эътиқод, вазъи шахсиву ҷамъиятии шаҳрванд роҳ гузошта намешавад.

Моддаи 12. Ҳатмӣ будани қабулу баррасии муроҷиати шаҳрвандон

Муроҷиати шаҳрвандон ба қабулу баррасии ҳатмӣ мансуб аст, ба ғайр аз мавридҳое, ки дар қисми сеюми моддаи 6 Қонуни мазкур пешбинӣ гардидаанд.

Шаҳрвандон аз болои беасос рад гардидани қабулу баррасии муроҷиатномаашон мувофиқи тартиби тобеияти мақомот ва ё бевосита ба суд шикоят карданашон мумкин аст.

Моддаи 13. Роҳ нагузоштан ба эълон кардани маълумотҳое, ки ба муносибати муроҷиати шаҳрвандон ошкор гардидаанд

Ҳангоми баррасии муроҷиати шаҳрвандон ба аз тарафи корманди мақомоти давлатӣ эълон кардани маълумотҳо дар хусуси ҳаёти шахсии шаҳрванд бидуни розигии вай, ҳамчунин маълумотҳое, ки сирри давлатӣ ва ё сирри тавассути қонун ҳифзшавандаро ташкил медиҳад, дигар иттилооте, ки агар вай ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандро паст мезанад, роҳ гузошта намешавад.

Ба тавзеҳоти маълумотҳо аз хусуси шахсияти шаҳрванд, ки ба муроҷиатнома дахлдор нест, роҳ гузошта намешавад.

Мувофиқи таклифи шаҳрванд ягон маълумот дар хусуси шахсияти он ба эълон кардан мансуб нест.

Моддаи 14. Кафолати бехавфии шаҳрвандон ба муносибати муроҷиатномаи ў

Тазйиқ овардан ба шаҳрван, аъзои оилаи вай ба муносибати муроҷиаташ ба мақомоти давлатӣ ба мақсади ба рўи об баровардани ҳифзи ҳуқуқҳо, озодӣ ва манфиатҳои қонунии худ роҳ гузошта намешавад.

III. Тартиби додани ариза, таклиф ва шикояти шаҳрвандон ва баррасии онҳо

Моддаи 15. Тартиби додани ариза, таклифу шикоят

Ариза, таклифу шикоятро шаҳрвандон бевосита ба мақомоти давлатие, ки ҳаллу фасли масъалаи пешгузошта ба ваколати он мансуб аст ва ё ташкилоти болоӣ аз рўи тобеият дода мешавад.

Шаҳрвандон шахсан ба додани ариза, таклифу шикоят, ҳамчунин дар ин бобат хабардор кардани намояндаи худ, фиристодани он ба воситаҳои ахбори оммавӣ ҳуқуқ доранд. Баҳри манфиатҳои ноболиғон, шахсони аз ҷиҳати ақл носолим ариза, таклифу шикоятро аз номашон намояндагони онҳо мувофиқи тартибе дода метавонанд, ки қонунгузорӣ муайян кардааст.

Ба ариза, таклиф, шикоят қароре (ё нусхаи он), ки дар дасти шаҳрвандон мебошаду оиди ин масъала пештар қабул гардидааст, ҳамчунин дигар ҳуҷҷатҳое ҳамроҳ карда шуданашон мумкин аст, ки барои баррасӣ кардани ариза, таклифу шикоят зарур мебошанд.

Моддаи 16. Мўҳлати додани ариза, таклифу шикоят

Ба додани ариза, таклифу шикоят ба шаҳрвандон мўҳлат муқаррар карда намешавад. Дар мавридҳои ҷудогона мўҳлати додани ариза, таклифу шикоят ба мақомоти дахлдори давлатӣ, агар он бо имконияти мақомот оид ба баррасии ариза таклифу шикоят асоснок гардидаасту барои сари вақт ба рўи об баровардани ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, таъмини ҳифзи манфиатҳои қонунии онҳо, ҳамчунин дигар асосҳое алоқаманд бошад, ки маҳдуд гардиданаш мумкин аст, ки санадҳои қонунгузорӣ пешбинӣ намудаанд.

Ариза ва ё шикоят ба мақомот мувофиқи тартиби тобеият на дертар аз як сол аз рўзе, вақте ки ба шаҳрванд амалӣ гардондани саъю кўшиш (беҳаракатӣ) ва ё қабули қароре, ки ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии ўро халалдор сохтааст, маълум гардидааст, дода мешавад. Мўҳлати бо сабаби узрнок гузаштарафтаро мақомоти давлатие барқарор мекунад, ки ариза ва ё шикоятро баррасӣ менамояд.

Моддаи 17. Баррасии муроҷиати шаҳрвандон

Муроҷиати шаҳрвандон, ки ба мақомоти давлатӣ расидааст, аз ҷониби ин мақомот ва ё шахси мансабдоре, ки ба зиммаи вай баррасии муроҷиати шаҳрвандон гузошта шудааст, дида баромада мешавад.

Муроҷиати шаҳрвандоне, ки ба мақомоти давлатӣ ирсол гардидаанду ваколати ў ба ҳаллу фасли масъалаи пешгузошта мансуб нест, дар мўҳлати на кам аз панҷ рўз ба мақомоти дахлдор фиристода ва дар ин хусус шаҳрванд бохабар карда мешавад. Беасос додани муроҷиати шаҳрвандон ба баррасии дигар мақомоти давлатӣ ва фиристодани он ба ихтиёри мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдори он манъ карда мешавад, ки аз болои қарору беҳаракатии он шикоят карда шудааст. Агар муроҷиати шаҳрвандон маълумоти заруриро барои ирсол кардан ба мақомоти дахлдор молик набошад, дар он сурат ба шаҳрванд баробари тавзеҳ доданни он баргардонда мешавад.

Дар мавриди сар задани зарурат ба маълумотҳои иловагӣ, маълумотнома ва маводҳо барои ҳаматарафаву мушаххас ҳаллу фасл кардани муроҷиати шаҳрвандон шахсони мансабдори мақомоти давлатие, ки ин муроҷиатро баррасӣ мекунанд, метавонанд иттилооти иловагиро ҷамъ оваранд.

Дар мавриди зарурат мақомоти давлатие, ки муроҷиати шаҳрвандро баррасӣ мекунад, бояд дида баромадани онро баробари рафтан ба маҳал таъмин созад.

Дар мавридҳои ҷудогона, ҳини номумкин будани баррасии муроҷиат бидуни иштироки муроҷиаткунанда ва ё шахси дигар, онҳо аз тарафи шахсони мансабдори давлатӣ даъват шуданашон мумкин аст.

Ба қарор дар бораи муроҷиати шаҳрвандон сарвар ва ё шахси мансабдори ваколатдоргардидаи мақомоти давлатӣ имзо мегузорад.

Агар ҳини ҳаллу фасли масъалаҳое, ки дар ариза, таклифу шикоят баён гардидаанд, зарурати санҷиши фаъолияти хоҷагидории субектҳо пайдо гардад, дар он сурат вай мувофиқи қонунгузорӣ ба рўи об бароварда мешавад.

Моддаи 18. Мўҳлати баррасии муроҷиати шаҳрвандон

Таклифи шаҳрванд дар мўҳлати то як моҳи рўзи расидани он, ба ғайр аз таклифҳое, ки омўзиши иловагиро тақозо доранд баррасӣ карда мешаванд. Дар ин бора шахсе дар бадали даҳ рўз бохабар карда мешавад, ки таклифро пеш гузоштааст.

Ариза ва ё шикоят то як моҳи рўзи ворид гардидани он ба мақомоти давлатӣ, ки масъаларо аз рўи моҳият ҳаллу фасл менамояд, дида баромада мешавад. Агар он омўзишу тафтиши иловагиро талаб накунад, дар он сурат на кам аз понздаҳ рўз ҳаллу фасл мегардад.

Дар мавридҳое, вақте ки барои баррасии ариза ва ё шикоят гузарондани тафтиш зарур аст, маводҳои иловагӣ талаб карда мешавад, ё худ андешидани дигар тадбирҳо зарур аст, мўҳлати баррасӣ кардани ариза ва ё шикоят ба таври истисно аз тарафи сарвари мақомоти давлатӣ, на камтар аз як моҳ дароз гардиданаш мумкин аст. Дар ин бора шахсе, ки ариза ва ё шикоят додааст, бохабар карда мешавад.

IV. Ҳуқуқи шаҳрвандон ва ўҳдадориҳои мақомоти давлатӣ ҳини баррасии муроҷиат

Моддаи 19. Ҳуқуқи шаҳрвандон барои иштироки шахсӣ ҳини баррасии муроҷиат

Ҳангоми баррасии муроҷиат аз тарафи мақомоти давлатӣ шаҳрванд барои гирифтани иттилоот аз хусуси рафти баррасии муроҷиат, шахсан баён кардани хулосаҳо, додани тавзеҳот, ошно гардидан бо маводи тафтиши муроҷиат ва натиҷаҳои баррасӣ, пешкаш кардани маводи иловагӣ ва ё талаб кардан дар бобати гирифтани он аз дигар мақомот, истифода бурдани хизмати адвокат ва ё намояндаи худ ҳуқуқ дорад.

Шахсони мансабдори мақомоти давлатие, ки муроҷиатро баррасӣ мекунанд, ўҳдадор ҳастанд шаҳрвандонро бо имконияти ошноӣ бо ҳуҷҷатҳо, қарорҳо, дигар маводҳое таъмин созанд, ки ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии онҳоро ҳифз менамоянд.

Моддаи 20. Тадбирҳое, ки ҳангоми баррасии муроҷиати шаҳрвандон андешида мешаванд

Мақомоти давлатӣ ҳангоми баррасии муроҷиати шаҳрвандон ўҳдадоранд фавран тадбирҳоро оид ба пешгирӣ кардани амалиёти ғайриқонунӣ (беҳаракатӣ) ошкор сохтани сабаб ва шартҳое, ки ба халалдор гардидани ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон мусоидат кардаанд, тазйиқи шаҳрванд ба муносибати муроҷиаташон мувофиқи тартиби муқарраргардида андешад.

Моддаи 21. Ўҳдадориҳои мақомоти давлатие, ки муроҷиати шаҳрвандонро баррасӣ мекунанд

Мақомоти давлатие, ки муроҷиати шаҳрвандонро баррасӣ мекунанд, ўҳдадоранд дар шакли хаттӣ аз хусуси натиҷаҳои баррасӣ ва моҳияти қарори қабулгардида хабардор созанд.

Шахсони мансабдори мақомоти давлатие, ки қарорро аз хусуси ариза ва ё шикоят қабул кардаанд, ўҳдадор ҳастанд тартиби сабабҳои қарори қабулгардидаро тавзеҳ диҳанд, ки шаҳрвандон ба он розӣ нестанд.

Мақомоти давлатие, ки муроҷиати шаҳрвандонро баррасӣ кардааст, шахсони мансабдори онҳо ўҳдадор ҳастанд, ки иҷрои рафти қарорро, ки аз рўи натиҷаи муроҷиати шаҳрвандон қабул гардидааст, назорат намоянд, ҳамчунин тадбирҳоро аз рўи қонунан ситондани зарар ва ҷубронпулии маънавӣ, агар он ба шаҳрвандон дар натиҷаи халалдор гардидани ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонуниашон расидааст, андешанд.

Моддаи 22. Таҳлили корҳо оиди муроҷиати шаҳрвандон

Мақомоти давлатие, ки муроҷиати шаҳрвандонро баррасӣ мекунанд, мувофиқи тартиби муқарраргардида ариза, таклиф ва шикоятро ба мақсади сари вақт ошкор сохтан ва барҳам задани сабабҳое, ки боиси халалдор гардидани ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон, ҳамчунин манфиати ҷамъияту давлат гардидаанд, умум мегардонад ва таҳлил мекунад.

V. Ҷавобгарӣ барои халалдор шудани қонунгузории муроҷиати шаҳрвандон

Моддаи 23. Назорат аз болои иҷрои қонунгузории муроҷиати шаҳрвандон

Назорат аз болои иҷрои қонунгузории муроҷиати шаҳрвандонро дар ҳадди ваколати худ мақомоти ҳокимияту идораи давлатӣ ба рўи об мебароранд.

Моддаи 24. Ҷавобгарии шахсони мансабдор барои халалдор гардидани қонунгузории муроҷиати шаҳрвандон

Беасос даст кашидан аз қабулу баррасии муроҷиати шаҳрвандон, бесабаб халалдор кардани мўҳлати баррасии он, қабули қарор бар хилофи қонун, таъмин накардани барқароркунии ҳуқуқҳои халалдоршудаи шаҳрвандон ва иҷрои қарор ба муносибати муроҷиати шаҳрвандон қабул гардидааст,беасос саркашӣ кардан оиди ба шаҳрванд пешкаш намудани имконияти ошноӣ бо ҳуҷҷатҳо, қарорҳо ва дигар маводҳое, ки ба ҳуқуқ, озодӣ ва манфиатҳои қонунии онҳо дахлдоранд, ё худ ошкор сохтани маълумотҳо аз хусуси ҳаёти шахсии шаҳрвандон бидуни розигии онҳо, тазйиқ овардан ба шаҳрвандон ба муносибати муроҷиаташон, ҳамчунин дигар қонуншикании қонунгузории муроҷиати шаҳрвандон ба ҷавобгарӣ мувофиқи қонун мансуб аст.

Моддаи 25. Баровардани қусури зарари шаҳрвандон ба муносибати халалдор шудани талабҳои қонун ҳангоми баррасии ариза ва ё шикояти онҳо

Дар мавриди қонеъ гардондани ариза ва ё шикояти шаҳрвандон мақомоти давлатие, ки қарори ғайриқонуниро аз рўи он қабул кардааст, ба шаҳрвандон қусури зарари расондаашро аз рўи додану баррасии ариза ва ё шикоят, хароҷотҳоеро, ки ба муносибати сафар кардан ба маҳал барои баррасии ариза ва ё шикоят аз рўи талаби мақомоти дахлдори давлатӣ амалӣ гардондааст ва музди меҳнати дар ин вақт барабасрафтаашонро мепардозад. Мувофиқи тартиби судӣ ба шаҳрвандон ҷубронпулӣ, ҳамчунин зарари маънавӣ ҳам дода шуданашон мумкин аст.

Маблағе, ки мақомоти давлатӣ ба додани қусури зарари шаҳрвандон ба муносибати халалдор гардидани талабҳои қонун ҳангоми баррасии ариза ва ё шикоят сарф кардааст, аз шахси мансабдори айбдор бо тартиби регресс ситонда шуданаш мумкин аст.

Моддаи 26. Ҷавобгарии шаҳрвандон барои додани ариза, таклиф ва ё шикоят, ки ҷиҳати ғайриқонунӣ доранд

Аз тарафи шаҳрвандон пешкаш кардани ариза, таклиф ва ё шикоят, ки аз тўҳмату ҳақорат иборат аст, мувофиқи тартиби муқарраргардида ба ҷавобгарӣ мансуб аст.

Моддаи 27. Баровардани қусури хароҷот ҳангоми тафтиши муроҷиати шаҳрвандон, ки дар худ маълумотҳои бардурўғро доранд.

Хароҷоте, ки мақомоти давлатӣ ба муносибати тафтиши муроҷиате, ки маълумотҳои бардурўғро моликанд, сарф мекунанд, бо қарори суд аз шаҳрвандон ситонда шуданашон мумкин аст.

Моддаи 28. Ҳаллу фасли баҳсу мунозираҳо

Баҳсу мунозираҳо аз хусуси баровардани қусури зарар ва ҷубронпулии зарари маънавӣ ба муносибати муроҷиати шаҳрвандон мувофиқи тартиби судӣ ҳаллу фасл мегарданд.

ГЭС - и Тўпаланг — иншооти муҳим

Муаммои обу барқ дар ҷумҳурии мо аз проблемаҳои асосӣ ба ҳисоб меравад. Дар зимн ҳалокати баҳри Орол аз масъалаҳои доғи рўз ба ҳисоб меравад. Пур намудани ҳавзаҳои он кори саҳл нест. Муаммоест дар назди шаҳрвандони ин манотиқ.

Соли 1982 дар яке аз шохобҳои дарёи Ому дар дарёи Тўпаланг шурўъ намудан ба сохтмони обанбори ғунҷоишаш 500 метри мукааб об аҳамияти муҳим дошт. Ҳоло дар ин мавзеъ баҳри бинои ин иншоот корҳо дар авҷанд. Чанде қабл аз ин, паёмнигори мо бо сардори сарраёсати маъмурияти обамбори дарёи Тўпаланг **Ниёз Абдусаматович Тўраев** дар бораи вазъи имрўзаи корҳои сохтмони ин иншооти азим мусоҳиб гашт.

— Ниёзака, аввало мехостем дар бораи кору фаъолияти ташкилоти худ сохтмони Тўпалангстрой чанде маълумот медодед?

— Хеле хуб. Аввало, як нуктаро бояд таъкид намуд: бисёр одамон сарраёсати мо ва сарраёсати «Тўпалангстрой» - ро як ташкилот гумон мекунанд: вале ин ду раёсат идораҳои мустақил буда дар якҷоягӣ баҳри бинои ин иншооти бузург дар як ҷабҳа кор мекунем.

Сарраёсати мо асосан сарраёсати «Тўпалангстрой» - ро бо маблағ таъмин мекунад. Сохтмони обанборро таҳти назорат гирифта ҷамъи обро ҳар рўз ҳисоб мекунад. Он ташкилоту муассисаҳое, ки дар ин иншоот кор мекунанд сифати корҳои онҳоеро таҳти назорат дорад. Ба маблағҳои зарурӣ таъмин менамояд. Муҳофизати таъмини иншоотҳо, ободонӣ, кабудизоркунӣ, назорати агрегатҳои барқӣ, сохтмони хонаҳои маъмурӣ низ ба зиммаи ўст.

Чуноне, ки ишора рафт, яке аз вазифаҳои асосии мо таҳти назорати қатъӣ гирифтани сохтмони сарбанд ба ҳисоб меравад. Сарбанд барои сохтмони иншооти барқӣ аҳамияти асосӣ дорад. Алҳол бо ҳамроҳии коргарони «Тўпалангстрой» ва дигар ташкилоту муассисаҳо сарбанди ГЭС то баландии 85 метр расид. Дар ниҳояти кор ин сарбанд 318 метр шуда дарозиаш 866 метр, баландии он 107 метр бояд гардад. Ҳоло беш 100 миллион куб об дар обанбор ҷамъ аст. Вақте ки ин иншоот бо иқтидори пуррааш ба кор медарояд, ҳар сол барои обёрӣ 2 миллион куб дар амбор ҷамъ мешавад. Пас аз ин, нўҳ ноҳияи вилояти Сурхондарё: Узун, Сариосиё, Деҳнав, Шўрчӣ, Бандихон, Шеробод, Музработ, Олтинсой ва Қизириқ бо оби нўшокӣ ва парвариши зироатҳои кишоварзӣ пурра таъмин мегардад.

Бояд дар ин ГЭС чаҳор агрегат ба кор дарояд. Ду агрегати он бо қувваи 72,5 миллион киловат ва ду агрегаташ 15 миллион киловатӣ иқтидор хоҳанд дошт. Мо бо роҳбарони «Тўпалангстрой» Абдулғанӣ Сангинов, сармуҳандис Мурод Тоҷиддинов ҳамеша дар ҳамкорӣ кор мекунем.

— Ниёз Абдусамадович, чуноне, ки шумо арз кардед, яке аз вазифаҳои асосии сарраёсат ободонӣ барқарор намудани табиати атрофи иншоот аст. То ба ҳол коллективи шумо дар ин бобат чӣ корҳое ба сомон расонидааст!

Баҳри ин корҳое, ки гуфтем, муовини сарраёсати идора Саидваққос Ҳамроев ном ҷавонмарди меҳнатие муаззаф аст. Бо роҳбарии Саидваққос то ба ин рўз беш аз 6 гектар боғ бунёд ёфт, ки дар он 1900 бех чормағз, себу гелос шинонида шуд. Ҳоло дар он ҷойҳое, ки техникаҳои сохтмонӣ ҳангоми кор вайрон кардаанду растаниҳои он зарар дидаанд, аз нав дар ин ҷойҳо ниҳолҳо мешинонанд. Заминҳои зарардида дубора тахту ҳамвор карда мешаванд.

Баҳри ин кор 61 нафар коргарони мо сафарбар гардиданд. Умед дорем, ки то моҳи июн агрегати аввали ГЭС- ба кор шурўъ намуда, ба мардум хизмат мекунад. Ҳоло мо, сохтмончиён, баҳри ба амал баровардани ин ният аҳлона кор мекунем.

— Барои сўҳбат ташаккур!

Мусоҳиб Нуралии РАҶАБ,
паёмнигори «Овози тоҷик» дар вилояти Сурхондарё.

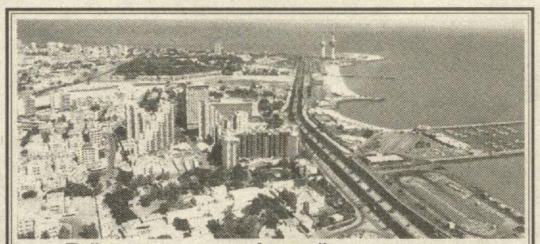

Пойтахти мамлакат Алкувайт, ки канори онро халиҷи Форс мешўяд.

Дирўз—Рўзи миллии Кувайт буд

Давлате, ки, метавон гуфт, бо 95 фоизи содироти нафт ва маҳсулоти нафт зиндагӣ мекунад ва боз чунон зиндагӣ мекунад,ки дар ҷаҳон ба ҳар сари аҳолӣ даромадаш дар ҷои аввал аст ва он кишвар Кувайт ном дорад.

Аҷиб он аст, ки аз 2,2 млн. нафар аҳолии мамлакат танҳо 800 ҳазораш кувайтиҳои бумӣ ҳастанд ва боқимонда аз паи ризқи рўзӣ ба ин мамлакат омадаанд. Ба ғайр аз соҳили халиҷи Форс, ки мамлакати Кувайт ҷойгир аст, боз дар халиҷ нўҳ ҷазираи майда мавҷуд аст, ки марбут ба ин давлат мебошад. Дар маҷмўъ ҳудуди маъмурии Кувайт камтар аз 18 ҳазор метри мураббаъ буда, асосан бо Арабистони Саъудӣ ва Ироқ ҳаммарз аст.

Сохтори сиёсии мамлакат мутлақияти конститутсионӣ буда, давлатро амир роҳбарӣ менамояд. Ў бояд аз насаби Шайх Муборак Ассабоҳ бошад, ки худи вай соли 1977 ба тахт нишастааст. Тибқи низом ворис-валиаҳдро амир таъин менамояд. Аммо ин таъинот бо ризоияти порлумон—Шўрои миллӣ ба амал бояд ояд. Валиаҳд дар навбати худ Девони Вазиронро роҳбарӣ мекунад. Агар интихоботи порлумонӣ дар мамлакат соли 1963 бори аввал ба вуқўъ пайваста бошад, имрўз ба он мардҳо аз синни 21 ва занҳо аз 30 интихоб шуда метавонанд.

Тавре ки гуфтем, маҳсулоти содиротии мамлакат қариб аз нафт иборат аст ва он фоидае, ки аз сармояҳои хориҷиаш ба даст меояд, пас аз даромади нафт дар ҷои дуввум аст.

Нахустин сафоратхонаи худро Кувайт дар минтақа дар Ўзбекистон боз намуд ва соли 2001 Валид Аҳмад Муҳаммад Алкандарӣ сафир таъин гардид. Ҳоло Кувайт ба иқтисодиёти Ўзбекистон сармоя дохил менамояд ва барои афзудани он имконияти зиёде мавҷуд аст.

Бахтиёр ИБРОҲИМОВ.

Ду мужда

Ғамхорӣ ба аҳолӣ

Дар вилояти Тошканд бо гази табиӣ таъмин намудани аҳолӣ, махсусан, деҳаву ширкатҳо порсол диққати махсус доданд. Алалхусус, дар ин бобат ноҳияи Пискент саҳми калон гузошт. Танҳо то охири соли сипаришуда ба 12,5 км. қубури гази табиӣ хобонданду 124 оилаи хоҷагиҳои ба номи Навоӣ ва Аҳмад Дўстбеков бо газ таъмин шуданд.

Бояд гуфт, ки панҷ-шаш сол қабл 20 фоизи сокинони ноҳияи Пискент бо газ таъмин шуда бошанд, алҳол ин рақам ба 80 фоиз расид. Соли равон дар миқёси ноҳия боз ба 20 км. қубури газ хобонданианд.

Бо вуҷуди ин муассисаи «Пискентгазтаъминот» коргаронро ба ду гурўҳ ҷудо кард, то ки суръати кор афзояд.

Тани солим— ақли солим

Ба қарибӣ дар ҳокимияти вилояти Тошканд бо сарварии ҳоким Умматқул Мирзоқулов дар хусуси беҳтар намудани вазъи варзишгоҳҳо ҷамъомаде ба миён омад. Дар он аз ҷумла, қайд карда шуд, ки дар асоси қарори ҳукумат дар бораи созмон додани Бунёди инкишоф додани варзиши ҷавонони ҷумҳурӣ мавриди муҳокима қарор гирифт. Дар ҷамъомад қайд карда шуд, ки кўдакони аз синни 7 то 17 ба ҳама гуна варзишҳои солимгардонӣ ҷалб карда шаванд. Дар ин бобат дар вилоят ҳанўз нуқсонҳо ба назар мерасанд, қайд карда шуд дар маҷлис. Аз ин рў, варзишгоҳҳои мактабҳои миёна, коллеҷ, донишгоҳҳои олиро боз беҳтар намудан мебояд.

«Тани солим—ақли солим» мегўянд. Аз ин рў солимгардонии ҷавонон ва калонсолон кори ҳамаву ҳар роҳбари муассиса мебошад.

Ғ. БЕКНАЗАРОВ.

Гулчини ахбор

Сўҳбати Юза

Сафири Ҷумҳурияти Словакия дар Ўзбекистон Петер Юза дар намояндагии Бунёди Конрад Аденаэр бо журналистон сўҳбат дошт.

Боиси ин сўҳбат сафари дар назарбудаи роҳбари Словакия ба Ўзбекистон буд, ки дар ҳафтаҳои наздик сурат хоҳад гирифт.

Петер Юза инчунин аз хусуси муносибатҳои иқтисодиву сиёсии байни Ўзбекистону Словакия ва дурнамои он сўҳбат намуд ва таъкид кард, ки сафари роҳбари мамлакати ў ба Ўзбекистон ба ин робитаҳо тобиши нав мебахшад.

Ҷойгоҳи Курчатов дар техникаи атом

Семинаре, ки зери унвони «Ҷойгоҳи И.В.Курчатов дар таърихи тараққиёти техникаи атоми Ўзбекистон» дар Пажўҳишгоҳи физикаи ядровии Фарҳангистони улуми Ўзбекистон ба вуқўъ пайваст, ба шарафи садсолагии ин олими машҳур бахшида шуд.

Дар ин ҷо намоиши аксу ҳуҷҷатҳое, ки ба ҳаёт ва фаъолияти Игор Василевич Курчатов робита доштанд, инчунин гузошта шуда буданд.

Курчатов, ки ифтихори илми ҷаҳонӣ мебошад, ихтироъ ва рушди барқи атомӣ бо номи ў иртиботи қавӣ дорад. Умуман ба вуҷуд омадани саноати атомӣ ва ҳар соҳае, ки бо ин модда алоқае дошта бошад, бо номи Курчатов сахт вобаста аст.

Давраи фаъолияти илмии ў дар кафедраи физикаи Донишкадаи политехникии Озарбойҷон шурўъ гардида, баъдтар ба Ленинград ба шогирдии олими маъруф А.Иоффе рафтааст. Соли 1960 дар синни 57 Курчатов вафот намудааст.

Аз кормандони собиқадори Пажўҳишгоҳи физикаи атом Лев Гурвич дар баромади худ гуфт, ки Курчатов соли 1955 ба Ўзбекистон омада, дар таъсиси Пажўҳишгоҳи физикаи ядровӣ кўмаки калон расондааст.

Президенти Фарҳангистони улуми ҷумҳурӣ, академик Беҳзод Йўлдошев, сафири Русия дар Ўзбекистон Дмитрий Рюриков, академик Шавкат Воҳидов ва профессор Умар Солеҳбоев аз хусуси фаъолияти илмӣ ва ҳаёти наҷиби Курчатов нақлҳо карданд.

Т.ИКРОМОВ.

Ёр аҳл, кор саҳл

Агар одамон муттаҳиду мутаффиқ, ташаббускору дар ҷустуҷӯ бошанд, муаммои дилхоҳ сари вақт ҳаллу фасли худро меёфтааст. Агар ҷилави корро одами кордон ба даст гирад, аз он ҳам хубтар будааст. Инро дар мисоли сохтмони маркази ҷавононе дидан мумкин аст, ки дар маркази ноҳияи Бӯстонлиқи вилояти Тошканд — шаҳри Ғазалкент қад кашидааст.

Нимаи дуюми соли гузашта як гурӯҳ ҷавонони боғайрат ташаббус зоҳир карда, ғояи созмон додани маркази ҷавононро пеш гузоштанд. Ва он ҷонибдорӣ гардида, онҳо таҳти сарпарастии Рустамхӯҷа Тӯрахӯҷаев ба кор шурӯъ намуданд. Сохтмон дар қитъаи холии ноободи шафати майдони маркази шаҳр оғоз ёфт. Баробари бартараф кардани як қатор душвориву монеаҳои бюрократӣ ниҳоят бинои зебое қад кашид, ки онро ҳамагон бо ҳавас муоина мекунанд.

Маркази ҷавонон аз Хонаи ақди никоҳ, толори калони гузаронидани тадбирҳои мухталиф ва ғайра иборат аст. Барои дар ин ҷо бофароғат истироҳат кардани шаҳриён ҳам муҳити хуб фароҳам оварда мешавад. Курсиҳо, гузошта шуда, фавворaҳо кор мекунанд. Дар бобати сабзу хуррамгардонии атрофи он ғамхорӣ зоҳир менамоянд.

Корҳои бинокориву пардоздиҳӣ анҷоми пурраи худро ёфтанд ва ташаббускорон аз паи ба тарзи мутантан кушодани он мебошанд.

— Маросими онро хотирмон гузаронданием, - мегӯяд ташаббускор ва дар амал татбиқкунандаи ғояи он Рустамхӯҷа Тӯрахӯҷаев. — Чунки иқдоми аввал хуб ояд, дар он сурат кор омад кардан мегирад. Агар ҷавонон аз ин марказ мамнун гарданд, мо то андозае ташвиши онҳоро осон гардонем, худро хушбахт меҳисобем. Дар оянда дар ин марказ ба иҷро расондани тадбирҳои зиёдеро ба нақша гирифтаем. Мақсад аз онҳо ба камол расондани авлоди ҳам ҷисмониву ҳам маънавӣ солим мебошанд.

Ногуфта намонад, ки солҳои охир ба туфайли ташаббус ва ҷустуҷӯи ҷавонони шаҳр як қатор корҳои нек ба иҷро расиданд ва он аз ҳамин гувоҳӣ медиҳад, ки ёр агар аҳл бошад, кор саҳл мегардад.

Дар суратҳо: 1. Ташаббускори сохтмон, алҳол сарвари маркази ҷавонон Р. Тӯрахӯҷаев. 2. Намуди дохилии марказ.

Аксбардор: Владимир ПОРТНОВ.

Мусоҳибаи мо

Ҳамон дар арсаи эҷод

Нависандаи маъруфи ӯзбек Ҷонрид Абдуллохонов имрӯз дар нафақа аст, вале чун аксар собиқадорони арсаи адабиёт ва ҳунар, ки ҳанӯз шавқи эҷод дар дилашон ҷӯш мезанад, оромӣ надорад — ҳамон чакидаҳои қалами ӯ марзи дилҳои ташнагони адабиёти бадеъро шодоб месозанд, худи вай дар ҳар нишаст, гуфтугӯ ва ҷаласаҳои адабӣ гули сари сабад.

Сӯҳбати мо бо адиб дар идораи радиои ҷумҳурӣ, ки ӯ як вақтҳо дар он ҳамчун ходими эҷодӣ кор кардааст, сурат гирифт.

— Устод, роҳи эҷод ва алоқамандии шумо ба даргоҳи радио чӣ тавр ибтидо гирифт?

— Он вақт ман тамоман ҷавон будам. Поям ба даргоҳи радио кашид ва ҳамин ки вориди он шуда, дари яке аз ҳуҷраҳоро беҷуръат кушодам, дӯшизаи хушандом ва ситорагарме бо рӯи кушод маро истиқбол кард. — Марҳамат, марҳамат, — гуфт ӯ бо лафзи хушоянд, — дароед. О, хунук хӯрдаед!

Фасли зимистон буду ҳаво сард, дар барам либосҳои тунук, ҳақиқатан ҳам ман сахт хунук хӯрда будам. Вале дар сонияе нури илтифоти он ҷавонзан қалб ва вуҷуди маро гарму чароғон сохт. Ва худро сабук ҳис карда, ба курсие ки вай нишон дод, нишастам. Нигоҳи меҳрбори он зани китобӣ, ки он вақт басо ҷавон буд, ҳанӯз дар пеши назарам. Ӯ ба ман чун ба додари азизи худ муроҷиат карда, ҳолу аҳвол пурсид ва вақте аз ниятҳои дилам огоҳ гашт, ваъда кард, ки кӯмак мерасонад. Мепурсед, ки ӯ кӣ будааст? Ӯ баранда ва муҳаррири идораи Садои ҷумҳурӣ Туйғуной Юнусхӯҷаева! Номи ин зани дилогоҳ садҳо ходимони ин даргоҳро, ки аз вай меҳрубонӣ дидаанд, азизу бақадр аст. Баъдтар медидам ва мушоҳида мекардам, ки ӯ чӣ тавр ба ҳамкорон, хосатан ба ҷавонони навомӯз меҳрубон аст ва онҳо ӯро чӣ тавр модарвор дӯст медоранд!

— Ба ғайр аз Туйғуной апа он солҳо боз киҳо буданд шахсони ба дили шумо наздик, ки дар идораи радио кор мекарданд?

— Онҳо хеле зиёд... Ба муносибати 75 - солагии ташкилёбии радиои ҷумҳурӣ бо номи «Ҳаёт абад, васл айёмидир» китобе таълиф намудаам, ки он алҳол дар арафаи чоп аст. Ин китоб натиҷаи заҳмати чандинсолаи камина буда, аз маводҳои таърихӣ ва хотирмон марбут ба радиои ҷумҳурӣ таркиб ёфтааст.

Воқеан, дар ин даргоҳ бисёр шахсони маъруф, адибон ва санъатварон заҳмат кашида ва ифои вазифа намуда, баҳри пурмазмун, ҷаззоб ва дилрас баромадани барномаҳои Садо саҳм гирифтаанд. Номҳои Ҳамид Ғулом, Туроб Тӯла, Ҳаким Назир, Олим Усмон, Убай Бурҳон, Юнус Раҷабӣ, Имомҷон Икромов, Дадаалӣ Соатқулов, Қодир Махсумов, Насиба Иброҳимова ба бисёр сокинони ҷумҳурият ва аҳолии бурунмарзӣ, ки ба адабиёт, фарҳанг ва ҳунари ровигии халқи ӯзбек меҳру ихлос доранд, ба хубӣ ошност.

Пештар мардум бештар радио гӯш мекарданд, қариб, ки ҳама гӯшу хуш ба садои он дода аз гуфтор ва таронаҳои дилошӯби он баҳраёб мешуданд. Албатта, гуфтанӣ нестам, ки алҳол муҳаббати мардум ба садо костааст. Гап сари он ки радио гӯё ҷузъи муҳим ва асосии рӯзгори маънавии халқ қарор дошт. Соли чилупанҷ аз хотирам намеравад. Ёд дорам, адиби номвар Ҳамид Ғулом, ки ӯро солҳои ҷанг барҳақ «Левитани ӯзбекон» меномиданд, вақте аз тариқи радио бо ҳаяҷони омехта бо ғурури тафохур «Уруш тугади!» («Ҷанг тамом шуд!») мегуфт, мардум чӣ гуна бо шавқи гулӯгир ва хурсандии берун аз қиёс кӯдаквор аз ҷо ҷаҳида, карнаи радиоро бӯсидан мехостанд!

— Аз тоҷикон, яъне ходимони шӯъбаи тоҷикӣ киҳо дар хотиратон нақш бастаанд?.

— Вақте сухан аз боби ин шӯъба аст, даставвал ёд овардан ва зикри хайр аз номи адиба ва мутарҷими боистеъдод Кибриё Қаҳҳорова намудан бароям гуворост. Ин зан, ки дар ибтидо ба идораи радио бо формаи ҳарбӣ меомад, дар байни кормандон эҳтироми хосса дошт.

Шахси дигар аз ин шӯъба, ки ҳама эҳтиром мекарданд, Расулхон Ҳодизода мебошад. Воқиан, Ҳодизода ба бисёр ҷӯяндагони илм ва навниҳолони боғи адаб аз ӯзбекон низ ҳаққи устодӣ дошт. Баъдтар ӯ, ки дар адабиётшиносӣ ва ҳам эҷоди бадеӣ комёб гаштааст, ҳарчанд дар шаҳри Душанбе кору зиндагӣ мекард, робитаи худро аз радиои мо ва дӯстони Тошкандии худ билкул наканд.

— То андозае, ки аз ҳолномаатон воқифам, шумо солҳои дароз дар Иттиҳодияи адабони ҷумҳурӣ низ кор кардаед.

— Бале, он даргоҳ ҳам бароям муқаддас аст. Гӯш кунед, нахустин қадамҳои ман ба идораи иттиҳодия чӣ хел аҷиб ва фаромӯшнопазирест.

Он айёме буд, ки адиб ва ходими барҷастаи давлатӣ Шароф Рашидов нав аз сармуҳаррири рӯзномаи «Қизил Ӯзбекистон» ба Иттиҳодияи адибон чун раис гузашта.

— Аз Намангон омадам, - гуфтам ба ҳузури ӯ даромада, ба ҷуз шавқ ба адабиёт, бовар кунед, дар бисоти худ чизи дигаре надорам. Ҳатто шиноснома (паспорт) ҳам!

Шарофака табассум кард. Ӯ бо фаросати ба шахсони дилбин хос дарёфта буд, ки дурӯғ намегӯям ва бӯи риё дар ҳарфҳои мани содадил нест. Милитсионереро ба ҳузури худ хонд. Дари сейф кушод, садсӯмае гирифта, ба сӯям дароз карду ба милитсионер фармуд, ки ба паспортдор шудани ин бародар кӯмак кунед. Аввал соҳиби шиноснома шавад, сонитар ба худаш аз наздик шинос мешавем.

Ҳамин тавр, додар, ба зудӣ соҳиби паспорт шудам. Вале бехарҷ. Он садсӯмаи Шарофака дар кисаам монд. Чӣ хел хурсанд будам!

Баъди чанде Шарофака раиси садорати шӯрои советӣ Олӣ таъин гардид. Акнун ҷуръате надоштам, ки назди ӯ равам. Ба ҳузури роҳбари ҳокимияти қонунбарорӣ даромадан, охир, кори осон нест. Вале ҳодисае рӯй доду худо маро ба ӯ боз осон рӯ ба рӯ кард...

Рӯзи 5 ноябри соли 1956 ҳодисаи фараҳбахши фарҳангӣ — ташкилёбии телевизиони ҷумҳурӣ мутантан қайд гардиду Шароф Рашидов ба ин муносибат дар ҷаласаи бонуфуз халқро табрик кард. Дар маҷлис ман ҳам иштирок доштам ва чашм аз он шахсияти огоҳ, ки некие бароям карда буд, намекандам, ҳарчанд гумон доштам, ӯ маро кайҳо фаромӯш кардааст. Вале ин тавр набудааст.

Маҷлис анҷом ёфт ва қадамҳоям маро ба шахсони соҳибмаърифате, ки нав аз ҳайат хестанд, наздик бурданд. Баногоҳ пай бурдам, ки Шарофака маро дида ва шояд шинохтааст, ки хаёле табассум мекунад. Одам бисёр буд, даст дода вохӯрӣ кардан ноқулай, вале бо вуҷуди ин ӯ аз болои одамон сӯям даст дароз кард ва ҳол пурсид. Ҳаяҷони маро интиҳо набуд...

Он солҳо чанд маҷмӯаи назмию насриам чоп шуда бошанд ҳам, чандон мавриди назар набудам. Вале чун диданд, ки Шарофака аз ман ҳол мепурсад, бовар кунед, муносибатҳо ба камина дигархелтар шуданд...

Рӯзе Раҳмат Файзӣ ба ман расонд, ки «Шарофака «Йӯл» - и туро хондаанд, таъриф карданд». Рамз Бобоҷон гуфт, ки раис барои эҷоди романи «Йӯл» ташаккур гуфтанд».

Хушхабари онҳо бароям мукофоти олӣ буд.

Вақте Абдулло Қаҳҳор вазифаи раиси Иттиҳодияи адабиро ба ӯҳда дошт, маро чун мушовир ба кор қабул кард ва солҳои дароз дар ин иттифоқ фаъолият бурдам. Коргоҳ, корбарӣ бо аҳли қалам, файзи сӯҳбату маслиҳати ҳамқаламон маҳорати эҷодии маро сайқал бахшид ва шукри бисёр, ки аз сафи адибони баркамол ҷой гирифтам. Қиссаҳоям «Гулчеҳра», «Азизахон», «Қиссаи духтари қайсар» ба дасти хонандагон расида ва баҳои хуб гирифт.

— Вале дӯстдорони каломи бадеъ шуморо, қаблан, чун романнавис мешиносанд.

— Бале, то алҳол нӯҳ романи камина ба табъ расидааст. Хонандагон хоссатан романҳои «Роҳ», «Тӯфон», «Орият», «Борса келмас» ва «Хонадон» - ро басо хуб истиқбол карданд. «Асарҳои мунтахоб» - и дуҷилдаам, ки дар мағозаҳои китоб дер хоб накарда зуд соҳиби худ дарёфт, бо шавқи дил дарёфтам, ки худфарсоиям дар роҳи эҷод барабас нест — хонандаи худро дорам!

— Эҷодиёти худ бо шеър оғоз карда будед, баъд ба наср гузаштед ва чун нависандаи пурмаҳсул шинохта шудед. Драма низ навиштед?

— Бале. Се песаи ман дар саҳнаи театрҳо намоиш дода шудаанд.

— Хонандагони тоҷик низ осори шуморо бо забони модариашон мутолиа кардаанд?

— Албатта. Дар матбуоти тоҷик намунаҳо аз падидаҳои қаламиам ба табъ расидаанд. Ду маҷмӯъаам ба тоҷикӣ тарҷума ва бо номҳои «Се дона гул» ва «Суруди Зарафшон» интишор ёфтааст. Дар байни адибони тоҷик дӯстони зиёд доштам ва дорам. Миёни мову Р. Ҳодизода, Ҷ. Икромӣ, Ф. Ниёзӣ, Ш. Ниёзӣ бегонагӣ набуд. Бо Р. Ҷалил низ равобити эҷодӣ доштам. «Пӯлод ва Гулрӯ» - и ӯро ба ӯзбекӣ тарҷума кардаам.

— Гӯшам бод ёфта, ки шумо бо Мӯҳсин Умарзода (собиқ муовини сармуҳаррири «Овози тоҷик») боҷаед. Рост аст?

— Рост, ӯ боҷаи калониам. Мӯҳсинака бародари ман, дӯсти айёми ҷавонии ман аст. Ҳамроҳ дар Дорулфунуни Давлатии Осиёи Миёна таҳсил карда, факултаи журналистикаи онро соли 1954 хатм намудаем. Мутарҷими маъруф Асил Рашидов низ ҳамсабақи мо буд, ҳар се басо қарин будем ва қарин мондем. Сонитар ман ба Маскав рафта, курси олии Институти ҷаҳонии адабиёти ба номи М. Горкийро ҳам хатм намудам. Вале маслиҳату сабақҳои судбахшу рафиқонае, ки аз дӯстам Мӯҳсинака гирифтаам, хаёлам Хонаи қалбу тафаккуроти маро бештар музайян сохтааст. Маҳз бо шарофати ӯ аз сеҳри сухани дарӣ ва оламӣ адабиёти оламшумули форсу тоҷик то андозае баҳраёб гаштаам. Романҳои адибони барҷастаи Аврупоӣ Балзак, Эмил, Золя, хоссатан «Спартак» - и Рафаэлло Ҷаваньолӣ, ки боҷаи Мӯҳсин мутолиаи онҳоро тавсия додааст, бароям як олам таассурот бахшидаанд. Дар воқеъ ду даҳан дар хусуси чӣ тавр ҳамқисматиам бо хоҳари ҳамсари ӯ ва боҷагии мо: таомҳои миллиро сахт пазмон шуда будаам магар, аз тановули як табақча тушберае, ки басо болаззат буд, хуб роҳат кардам. Гуфтам: ку, хонуме доштам мисли пазандаи ҳамин таом, ки ҳунари пухтупаз медошт!

Ин боис шуду пазандаи онро, ки ҳақиқатан ҳам кадбонуи баҳунаре будааст, ба ман аз наздик шинос карданд.

Мо рӯзи 2 март шинос шудем, баъди шаш рӯз, яъне 8 март тӯйи хонадоршавӣ баргузор гашт...

— Баргардем боз ба эҷоди шумо, ки ҳанӯз бо шавқи афзун хома меронед ва навиштаҳоятон дар хориҷи кишвар низ мавриди таваҷҷӯҳ мегарданд.

— Шукр, ки ба мо, адибони куҳансол, бо чашми кам наменигаранд. Арсаи эҷод ҳамон ҷавлонгаҳи ман аст. Романи «Тӯфон» - и ман бо немисӣ тарҷума ва ба дарёфти мукофоти байналхалқии ба номи Ҳенрих Ҳейне (медали тилло ва дуюним ҳазор доллари амрикоӣ) сазовор гардид. Бо ордени «Меҳнат шӯҳрати» - и ҳукуматамон лоиқ дониста шуданам низ сари маро ба осмон расонд.

Сӯҳбаторо М. ШОДИЕВ.

Аз муфлисӣ раҳо ёфтан мумкин

Суди хоҷагидории вилояти Намангон дар бадали соли гузашта 51 корхонаи шакли моликияташ гуногунро муфлис эътироф намуд. Мувофиқи қонунгузорӣ аз онҳо 34 тоаш барҳам дода, аз рӯйхати давлатӣ бардошта шудааст. Дониши зарурии иқтисодию ҳуқуқӣ надоштани роҳбарони баъзе корхонаҳо, беэътиноӣ ба қонунҳои иқтисоди бозаргонӣ ба ҳалокат овард.

Дар бораи корҳое, ки дар вилоят оид ба иҷрои Қонуни Ҷумҳурияти Ӯзбекистон «Дар бораи муфлисӣ» ба амал бароварда мешавад, ба хабарнигори ӮзА сардори раёсат оид ба корҳои корхонаҳои аз ҷиҳати иқтисодӣ ночор А. Султонов нақл кард:

— Дар солҳое, ки баъд аз ба амал тадбиқ намудани қонун «Дар бораи муфлисӣ» паси сар шуданд, раёсати вилоят оид ба корхонаҳои аз ҷиҳати иқтисодӣ ночор корхоеро, ки ба мақсади асосии ҳуҷҷати мазкур ҷавобгӯянд, ба амал мебарорад. Тадбирҳои эҳтиётие, ки ба пешгирии муфлисиии корхонаҳо, аз ҷиҳати молиявӣ солимгардонӣ ва таъмини устувории иқтисодии онҳо нигаронда шудааст, мегузаронад.

Мутахассисонамон фаъолияти молиявиву хоҷагии тамоми корхонаҳои саноатиро назорат мекунанд ва дар асоси натиҷаҳои мониторинг корро ҳам бо корхонаҳои аз ҷиҳати иқтисодӣ ночор ва ҳам пулдор ташкил мекунанд. Таҳлилу назорати иҷрои нақшаҳои аз ҷиҳати молиявӣ солимгардонии субектҳоеро, ки дар давраи санатсия ва идоракунии берунӣ фаъолият доранд, мегузаронем. Чараёни барҳамдиҳиро дар корхонаҳое, ки аз ҷониби судҳои хоҷагидорӣ муфлис эълон шудааст, мутобиқ месозем.

Имрӯзҳо хулосҳои зарурии ба тағйироти шуморавӣ ва таносуби фоизии корхонаҳои муфлис алоқамандро баровардан мумкин. Аз соли 1995 то соли 2002 суди хоҷагидории Намангон 304 корхонаро муфлис эълон намуд, аз вай 287-тояш барҳам дода, ба тартиби муқараргардида аз рӯйхати давлатӣ бароварда шуд. Агар ба се соли охир эътибор диҳем, дидан мумкин аст, ки дар соли 2000 корхонаҳои муфлис 35 адад, дар соли 2001 41, 2002 51 адад буд. Чи хеле ки мебинем, шумораи онҳо афзудааст. То ки вазъияти ба амал омадаро муайян кунем, мо фоизи корхонаҳои муфлисро аз шумораи умумии субектҳои хоҷагидорӣ ҳисоб карда баромадем. Дар соли 2001 дар вилоят 15 ҳазору 180 корхонаву ташкилот фаъолият дошт, аз вай суд 0,27 фоизашро муфлис эълон намудааст. Дар соли 2002 ин нишондиҳанда бо 17 ҳазору 57 корхонаҳо аллакай 0,3 фоизро ташкил дод. Сол аз сол шумораи субектҳои хоҷагидорӣ меафзояд, мутаносибан шумораи муфлисҳо ҳам тағйир меёбанд.

Муфлисӣ ҳодисаи қонунист ва сабабҳояш ҳам гуногун шуданаш мумкин. Яке аз сабабҳои обективӣ— баланд шудани нархҳо ва хароҷотҳои инфлятсионӣ, ки дар давраи гузариш ба иқтисоди бозаргонӣ мушоҳида мешавад, мебошад. Масалан, ҷамъиятҳои саҳҳомии «Наманганконсерва», «Намангантекстил», корхонаҳои муштараки «Янис ЖВ», «Косонсой Текмен» барин корхонаҳои бузург якчанд сол пеш барои рушди истеҳсолот дар асъори хориҷӣ вом гирифта буданд. Бо гузашти айём арзиши доллари ИМА ба таври назаррас баланд шуд, ки мунтазам корхонаро ба гирдоби бӯҳронӣ овард. Чунин вазъияте ба амал омад, ки дар ин ҳолат онҳо аз ночории иқтисодӣ танҳо бо ҷонибдории комиссияи ҳукуматӣ оид ба масъалаҳои муфлисӣ ва санатсия баромада метавонанд.

Дар байни сабабҳое, ки корхонаро ба ночорӣ меорад, сабабҳои соф субективӣ вомехӯранд, ки махсусан ба сифатҳои касбӣ, идоракунӣ ва ташкилотчигии роҳбари корхона алоқаманданд. Паст будани дониши иқтисодию ҳуқуқии роҳбарон, набудани менеҷменти зарурӣ, надонистани талабот, баровардани маҳсулоти бадсифат, барои анборҳо кор кардан, нарасидани маблағи муомилотӣ, ба навкунии таҷҳизоти кӯҳнашуда қодир набудан ҷамъиятҳои саҳҳомии «Тошбӯлоқпойафзол», «Косонсой», корхонаи муштараки «Турк-атлас»-и ноҳияи Намангон, фирмаҳои хусусии «Инъом ЛТД», «АКС», «Мақсад»-и Намангон, «Муҳаммад-Иброҳим», «Садоқат-95»-и ноҳияи Учқӯрғон, КСМ-и ҳисоби хоҷагии Чортоқ ва бисёр дигар корхонаҳоро ба ҳолати муфлисӣ овард.

Корхонаи ҷамоавии «Қурувчи»-и ноҳияи Намангон ҳанӯз дар соли 2001 аз давлат зиёда аз 52 миллион сӯм қарз дошт. Мӯҳлати пардохтани қарз аз шаш моҳи бо қонун муқарраркардашуда гузашт ва суди хоҷагидорӣ дар бораи муфлисии корхона парванда кушод. Мувофиқи қарори суди хоҷагидорӣ аз 30 ноябри соли 2001 ва қарори маҷлиси вомдиҳандагон ба корхона усули идоракунии берuniро ба кор бурданд. Вале дар корхона аз имконияти пешбаришуда ба таври бояду шояд истифода бурда натавонистанд. Баръакс, дар давоми 11 моҳ қарзӣ вомӣ боз ду миллион зиёд шуд. Моҳи октябри соли гузашта корхона муфлис эълон шуда буд.

Қайд кардан ҷоиз аст, ки 70 фоизи корхонаҳои муфлис эълоншударо фирмаҳои хусусӣ ва корхонаҳои хурд ташкил медиҳанд. Ба фикрам, дар вилоят ба рушди тадбиргарии хурду миёна боз ҳам эътибор додан лозим. Муфлисиро пешгирӣ кардан мумкин ва лозим. Аз ҷониби давлат ба корхонаҳои ночор имконияти дуруст кардани аҳволашон дода мешавад. Чараёни санатсия ва идоракунии берунӣ дар мамлакатамон самарабахшиашро исбот кард. Ин усулҳои солимгардонӣ дар Намангон ҳам истифода бурда мешаванд.

Дар вилоят 22 корхона дар шароити санатсия ва идоракунии берунӣ кор карданд, аз онҳо 21-тояш фаълияташро беҳтар гардонда, ба қобилии иқтисодӣ муваффақ шуд. Ҷамъиятҳои саҳҳомии «Намангонмаш» ва «Электротерм» барин корхонаҳои бузург ба туфайли санатсия аз бӯҳрон баромада тавонистанд. Ин кам аст, ки баъзе намудҳои маҳсулоташонро имрӯз ба содирот мебароранд. Бо гузаштани мӯҳлати санатсионӣ ин корхонаҳо маблағашонро зиёд намуда, ҳамчун корхонаҳои аз ҷиҳати иқтисодӣ қобил корро давом медиҳанд. Ҳамон вақт воридоти маҳсулоти арзону бадсифат назаррас кам мешавад.

Илҳом РАЗЗОҚОВ, мухбири ӮзА.

Навгониҳои Тоҷикистон

Сиёсати нави демографӣ

Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмонов «Барномаи ба рӯ об баровардани Консепсияи сиёсати давлатии демографии ҷумҳуриятро барои солҳои 2003-2005» тасдиқ намуд. Аз рӯи суханони котиби матбуоти сарвари давлат Зафар Саидов маълум мегардад, ки он барои фароҳам овардани шароит оиди рушди оқилонаи демографӣ нигаронда шудааст.

Барнома ҳам аз манбаъҳои буҷавиву ҳам ғайрибуҷавӣ бо маблағ таъмин карда мешавад. Худи консепсия асосҳои сиёсати давлатиро дар соҳаи демография дар бар гирифта, пеш аз ҳама дар дигаргуниҳо акси худро пайдо менамояд, ки баҳри таъмини рушди иҷтимоиву иқтисодии мамлакат, баробарии гендерӣ, кам кардани қашшоқӣ ва бекорӣ рӯ овардааст.

Дар даҳ соли охир афзоиши аҳолии Тоҷикистон қариб 14 фоизро ташкил дод. Дар ин муддат истеҳсоли маҳсулоти умумии дохила нисбати ҳар як аҳолӣ се баробар кам гардид. Дар мамлакат чунин вазъи иҷтимоӣ ба амал омадааст, ки захираҳои мавҷудаи иқтисодӣ танҳо ба мақсадҳои истеъмолӣ ва на ба таҳкими нерӯи давлат ва рушди устуворонаи ҷамъият харҷ мегарданд.

Ба кӯмак эҳтиёҷманд аст

Аз 1 феврали соли кунун кормандони соҳаи тибби Тоҷикистон аз додани ҳаққи хизмат дар нақлиёти шаҳрии пойтахт озод карда шуданд. Ба мақсади аз нигоҳи иҷтимоӣ ҷонибдорӣ кардани кормандони хурди соҳаи тиб ба онҳо аз буҷаи шаҳр ҳар моҳ 5 сомонӣ маблағ дода мешавад. Дар ин бора мири шаҳри Душанбе Маҳмадсаид Убайдуллоев дар маросими кушоиши корпуси тармимгардидаи истгоҳи «Ёрии таъҷилӣ» ҳарф зад. Ба тармими беморхона 660 ҳазор сомонӣ харҷ гардид. 60 фоизи онро буҷаи шаҳр дод. Боқимонда аз кормандони беморхона ҷамъ гашт. Бонки рушди ислом вомро ба андозаи 2,5 миллион доллар ба хариди таҷҳизоти махсус барои табобатгоҳи ҷарроҳӣ ҷудо намуд.

Таҷдиди низоми таъминоти об

Меморандум дар бораи ҳамдигарфаҳмӣ байни роҳбарияти маъмурияти Душанбе ва Бонки рушди ислом дар ҳукумати шаҳр ба имзо расид. Баъди ба имзо расидани ҳуҷҷати мазкур лоиҳае муҳокима гардид, ки барои беҳдошти низоми таъминоти оби пойтахт нигаронда шудааст. Арзиши он 10 миллион долларро ташкил медиҳад. Хотиррасон мекунем, ки дар шаҳри мазкур аллакай як лоиҳа оид ба барқарор кардани таъминоти об ва тозакунии обҳои партов амалӣ мегардад, ки онро Бонки умумиҷаҳонӣ бо маблағ таъмин мекунад.

Бо газ таъмин мегардад

Соли 2003 Истаравшан амалан пурра бо газ таъмин карда мешавад. Дар ин бора ҷонишини раиси шаҳр Саиднӯъмон Набиев дар маҷлиси кормандони ҳукумат хабар дод. Ҳоли ҳозир истеъмолгарони гази Истаравшан 4419 оила (нисфи тамоми аҳолии шаҳр) мебошанд ва дарозии хатти нақли газ 77141 метрро ташкил медиҳад. Қариб чор ҳазор оила таи се соли охир аз газ баҳра бардоштанд. Чуноне ки сарвари корхонаи «Истаравшангаз» Шукрулло Ҳабибуллоев иброз дошт, беш аз 90 фоизи истеъмолгарон соҳиби асбобҳои ҳисобкунии газ мебошанд. Танҳо соли 2002 ба низоми таъминоти газ 1535 нафар аҳолии оилаҳои шаҳр васл гардиданд. Барои амалӣ гардондани мақсади мазкур беш аз 30 ҳазор метр хатти нақли газ кашида шуд. Дар вақтҳои наздик хатти нақли газро ба аҳолӣ ва корхонаҳо бурда мерасонанд, ки дар соҳили чапи дарёи Зарринрӯд маскан пайдо кардаанд. Соҳили рости дарёи мазкур, ки шаҳрро ба ду тақсим мекунад, амалан бо газ пурра фаро гирифта шудааст.

Ба як адад кам гардид

Гурӯҳи трансмиллӣ, ки мунтазам бо транзити моддаҳои нашъамандӣ машғул мегардид, аз тарафи кормандони Оҷонсӣ оид ба назорат аз болои моддаҳои нашъамандии назди Президенти Тоҷикистон ошкор гардидаву дастгир шуд. Дар ин бора дар варақаи иттилоотии оҷонсӣ хабар дода мешавад. Гурӯҳи ҷинояткороне, ки ба таркиби он шаҳрвандони Тоҷикистон, Ӯзбекистон ва Федератсияи Россия шомил буданд, бо фаъолияти ғайриқонунии ниҳонии нақли моддаҳои нашъамандӣ тавассути мамолики Осиёи Марказӣ ва Россия машғул гардидааст. Ҳангоми азназаргузаронии яке аз манзили истиқоматие, ки ба ҷинояткорон мансуб буд, 15 килограмм ҳероин мусодира гардид, ки барои фиристодан омода буд. Аз рӯи он парвандаи ҷиноӣ кушода, тафтиш давом дорад.

Даромади илова ба нақша

Умури гумруки роҳи оҳани Қӯрғонтеппа соли гузашта ба буҷаи мамлакат беш аз 10 миллион сомонӣ гузаронд, ки аз нақшаи давлатии пешгузошта 5,6 фоиз зиёд аст. Нисбати соли 2001 беш аз 5 миллион сомонӣ ҷамъ оварда шуд. Қисми зиёди ин маблағ ба буҷаи давлат ворид гардид. Ба ҷуз ин ба буҷаи вилоят 314 ҳазору 941 сомонӣ даромади иловагӣ гузаронданд. Умуман маблағи ҷамъовардаи илова ба нақшаи мақомоти гумруки вилояти Хатлон 559 ҳазору 900 сомониро ташкил дод.

Афзоиши муовизаи тиҷорати беруна

Ҳаҷми умумии муовизаи мол дар вилояти Суғд аз рӯи натиҷаҳои соли 2002-ум 232 миллион долларро ташкил дод. Ва он нисбати нишондиҳандаи соли 2001-ум 17,4 миллион доллар зиёд аст. Соли гузашта ба вилоят ба андозаи 113 миллион доллар маҳсулот ворид гардид, ки нисбати ҳамин давраи соли 2001-ум 11,7 миллион доллар зиёд аст. Воридоти шакар 2,4 маротиба, орд 1,7 маротиба, моддаҳои ғайриорганикӣ 1,3 маротиба афзудааст.

Нишондиҳандаи содирот 112,8 миллион долларро ташкил дод, ки нисбати соли 2001-ум 5,6 миллион доллар зиёд аст. Асосан ин афзоиш аз ҳисоби зиёд кардани фурӯши пахта ба 1,4 баробар, нахи пахта ба 1,4 маротиба, чарм 2,9 маротиба таъмин гардид. Баробари ин содироти як қатор молҳо дар вилоят кам гардид.

Таҷдиди низоми барқӣ

Ба рушди низоми барқии Бадахшон сармоягузорон беш аз 30 миллион доллар маблағ гузоштаниянд, ки дар байнашон Бунёди ОғоХон, Бонки умумиҷаҳонӣ ва Ҳукумати Швейтсария ҳам ҳаст. Ҳоли ҳозир низоми барқии вилояти худмухтори Бадахшони Кӯҳӣ дар вазъи душвор мебошад. Таҷҳизот тамоман кӯҳна шудаанду аз ҳамин сабаб бисёр садамаҳо рух медиҳанд, ки амалан барои қатъ ёфтани додани барқ мусоидат карда, онро дар ҳаёти рӯзмараашон сокинони Бадахшон ҳис менамоянд.

Идомаи таҳсил дар хориҷ

Бунёди Оғо Хон озмунро барои ба даст овардани идрорпулии байналхалқӣ дар соли 2003 байни донишҷӯёни донишкадаҳои Тоҷикистон эълон намуд. Идрорпулиро хатмкунандагони қобилиятноке мегиранд, ки барои бо маблағ таъмин кардани таҳсили минбаъдаашон имконият надоранд. Барнома ононеро дар бар мегирад, ки таҳсилро давом дода, унвони магистрро гирифтаниянд. Маҳаки асосии озмун натиҷаҳои баланди академӣ ва нақшаҳои дурнамо барои оянда мебошад.

Кӯмаки СММ

Ба Хуҷанд сарвари миссияи Бунёди муҳоҷирони СММ дар Тоҷикистон Метю Кахане омад. Баъди вохӯрӣ бо раиси вилоят Қосим Қосимов дар Маркази ба нақшагирии оилаи вилояти Суғд маросими ба маркази мазкур супурдани таҷҳизоти махсуси тиббии таъиноти ҷарроҳӣ ба амал омад. Ҳамин қабил таҷҳизот, ҳамчунин компутеру мебелҳои идоравӣ ба Маркази пешгирии СПИД, марказҳои тандурустии Конибодом, Исфара, Табошар ва ноҳияи Шаҳристон тӯҳфа гардиданд. Техникаи тиббӣ ҳамчунин ба коллеҷи тиббии шаҳри Хуҷанд, Маркази вилоятии омору иттилооти тиббӣ, маслиҳатхонаҳои рақамҳои якуму дуюми занонаи Хуҷанд пешкаш гардиданд. Маблағи умумии кӯмак 51 ҳазор долларро ташкил дод.

Мониторинг зарур аст

Семинар таҳти унвони «Мониторинги замонавӣ ва арзёбии лоиҳа» дар Ҳуҷанд ба амал омада, онро Маркази ҷонибдории ҷамъияти шаҳрвандии «Консирсиум инисиатив» якҷоя бо Каунтерпарти Тоҷикистон созмон дод. Дар он вакилони ташкилотҳои ғайриҳукуматии номдори вилояти Суғд иштирок намуданд. Баъди анҷоми семинар мониторинги якҷоя ва арзёбии дар вилоят ба рӯи об баровардани лоиҳаҳо дар бобати рушди ҷамъияти шаҳрвандӣ ба амал омаданд.

Пештар натиҷаҳои лоиҳа танҳо аз ду ҷониб—амалӣ гардондану бо маблағфарогирии онро арзёбӣ менамуд. Акнун барои амалӣ гардондани мониторинг тамоми шахсони манфиатдор аз ҷумлаи иштирокдорони лоиҳа-сокинони маҳаллаҳое, ки лоиҳа дар он ҷо ба рӯи об бароварда мешаванд, ҳамчунин ташкилотҳои ғайридавлатӣ, ташкилотҳо-васоятгарон даъват карда мешаванд. Семинар таҷрибавӣ буд. Баробари амалӣ гардондани мониторинг он чиз возеҳу равшан мегардад, ки идомаи амалӣ гардондани лоиҳаҳо заруранд ё на, аз он аҳолӣ чӣ гуна фоида мебинад ва барои босамар бо маблағ таъмин кардани онҳо чӣ гуна корҳоро ба иҷро расондан лозим меояд.

«Туркистон-пресс»—«Вароруд».

Навигариҳои вилояти Намангон

Мавсими тӯл

ПОП. Корхонаи хоҷагии қишлоқи «Чодак» асосан ба бузу гӯсфандпарварӣ ихтисосонида шудааст. Дар хоҷагӣ имрӯзҳо 10810 сар бузу гӯсфанд парвариш меёбад.

—Зимистони имсола хеле сербарфу шадид омад. Лекин мо ба зимистонгузаронӣ тайёрии ҳаматарафа дидем. Ба мавсим 1787 тонна хошоки дурушт, 68 тонна юнуҷқаи хушк, 1022 тонна алафи табиӣ, 984 тонна коҳ захира намудем. Дар натиҷа аз сармои зимистон бе душворӣ гузаштем. Мавсими тӯлгирӣ сар шуд. Мақсади асосии чорводоронамон онро беталаф гузаронида нигоҳ доштани саршумори бузу гӯсфандон мебошад,— мегӯяд сарвари хоҷагӣ Тӯйчибой Бекмирзоев.

Чӯпонони пешқадам Мухторҷон Ёқуббоев, Қӯчқоралӣ Ҷонқӯзиев, Роҳаталӣ Соаталиев аз ҳар сад сар бузу гӯсфанд 100-тогӣ барра гирифта, нақшаи шартномавиро иҷро карданд.

Ба мавсим тайёр

УЧҚӮРҒОН. Меҳнаткашони хоҷагии қишлоқи ноҳия соли рафтаро аз рӯи ҳамаи нишондодҳо бомуваффақият анҷом дода буданд.

Зироаткорони ноҳия имсол низ бо қувваю ғайрати дучанд ба мавсим омодагӣ мебинанд. То ба имрӯз дар хоҷагиҳои ноҳия ҳамаи 212 тракторҳои нармкунанда (култиватор) якҷоя бо механизмҳои дорупошӣ, 76 тухмипошаки зери пардаи сунъӣ коранда, 64 тухмипошаки оддӣ, 96 механизми пуштагирӣ, инчунин 900 маҷмӯи молакунӣ аз таъмир бароварда шуд.

Дар саройи мошинаю тракторӣ ноҳия бошад, 100 трактори МТЗ-и хоҷагиҳои ноҳия аз таъмир бароварда шуд.

А.НУРИДДИНОВ.

Рӯзи аҳли ишқ

Дар Маркази ҳунари муосири Тошканд маҳфиле аз силсилаи «Шомҳои мусиқӣ» ба амал омад, ки дар он васфи ишқу муҳаббат ва садоқат мавзӯи асосӣ буд.

Гузашта аз ин маҳфили мазкур ба Рӯзи Валентини муқаддас бахшида шуд, ки 14 феврали тақвими милодӣ он дар доираҳои мазҳабиву ҷамъиятӣ қайд мегардад.

Ривояти ин қисса хеле қадимӣ аст. Нақл менамоянд, ки дар аҳди император Клавихаи II дар Рум руҳоние бо номи Валентин пайдо мегардад ва аз мазҳаби масеҳӣ муҳофизат менамояд. Дар ин асно ҷавонеро аз маризии саръ ва духтареро аз нобиноӣ наҷот дода, ба онҳо шифо мебахшад. Ва воқеан барои ин «мӯъҷизакории» худ 14 феврали соли 269 қатл карда мешавад. Аз ин боис ҳам дар олами масеҳиён ӯро ба номи «Валентини муқаддас» мешиносанд.

Дар маҳфил ҳам аз хонандаҳои А.Каменский, Ҳ.Маликов ва дигарон таронаҳо иҷро гардид. Бояд гуфт, ки ин рӯз дар таърихи мазҳаби масеҳиён чун фурсати арзи ишқу вафову муҳаббат роиҷ гаштааст. Фаразан дар Инглистон дар ин ҳангом духтарон ба ҷавонони дӯстдоштаи худ гулҳои хушкидаи бунафшаро мефиристанд ва ин пайғом чун рамзи дӯстдорӣ ва муҳаббат пазируфта мешуд.

Дар урфият ин рӯз барои ҳамин ҳам чун вақту соати ҳама аҳли ишқ ва дилдодагон эълон гаштааст.

О.МИРС.

Зарема — чеҳраи «Тезинтом»

Соли гузашта рӯзномаи «Труд» - и чопи Маскав, ки дар 74 кишвари ҷаҳон хонандагони худро дорад, озмуни аксҳои хонумонро эълон намуда буд ва дар он ҳамватани мо Зарема Умерова ҷои дуввумро ишғол намуд.

Ба ҳамин муносибат намояндагии рӯзномаи «Труд» дар Ӯзбекистон маросими тақдими мукофоти ӯро созмон дод ва ба ӯ дастпонаи тиллоӣ супурда шуд.

Теъдоди зиёди духтарон аз гӯшаҳои гуногуни ИДМ ба идораи рӯзнома акси худро бо шарҳи ҳол ва фаъолияти меҳнативу шуғлу шавқҳои худ ирсол намудаанд, ки баъзе аз онҳоро рӯзнома интихобан зери унвони «Бонуи рӯзномаи «Труд»-2002» чоп ҳам карда буд.

Зарема Умерова риштаи иқтисодии Донишгоҳи аграрии Тошкандро ҳатм намуда, ҳоло дар корхонаи муштараки «Тезинтом» - и Ӯзбекистону Олмон ба сифати муҳосиб кор мекунад. Ва чеҳраи Зарема ҳам маъмулан маҳз бо маҳсулоти ин корхонаи муштарак дар лавҳаҳои рекламавӣ дар нашрияҳо рӯи чопро мебинад. Аз ин боис ҳам чеҳраи Заремаро ҳатто «чеҳраи маҳсулоти «Тезинтом» ҳам меноманд.

Суратгир: Р. ИСҲОҚОВ.

Ҷоми истиқлол

Ду «тилло» кофист?

Мусобиқаи анъанавии Ҷоми истиқлол ин дафъа каме аз тақвими муқаррарии худ ба таъхир афтода бошад ҳам, созмондиҳандагони он аз баргузории ин ҳарбу зарби гӯштингирони тарзи озод ва юнону рум эълон намуданд. Қарор гаштааст, ки он 2-4 март дар варзишгоҳи «Ӯзбекистон» (собиқ «Юнусобод») ба вуқӯъ мепайвандад.

Баъзе аз паҳлуҳо ва ҷузъиёти мусобиқаи шашуми Ҷоми истиқлолро ташкилотчиён дар сӯҳбат бо журналистон дар Музеи шарафи олимпӣ нақл намуданд.

Иттилоъ дода шуд, ки ба талоши ҷом беш аз 17 мамлакат иштирок намуданианд ва командаҳои Ӯзбекистону Русия ҳатто бо ду таркиб ширкат хоҳанд кард. Ин мусобиқа, ки пеш аз чемпионати Осиё, ки ҳамчунин дар Тошканд барпо мегардад ва барои қаҳрамонии ҷаҳон (Ереван) як озмун ва санҷиши хубе барои муайян намудани вазъи гӯштингирони Ӯзбекистон мебошад.

Тавре ки мураббиён гуфтанд, ҳоло иштироки танҳо баъзе аз паҳлавонҳо дар он мусобиқаи бонуфӯз маълум аст, ки онҳо аз Дилшод Мансуров, Иброҳимов ва Таймазов ном гирифтанд. Дар талоши Ҷоми истиқлол мисли ҳамеша командаҳои Русия, Ҷумҳурияти Куриё, Украина, Белорус, Иёлоти Муттаҳидаи Амрико ва Ӯзбекистон аз қавитаринҳо маҳсуб мегарданд ва бо вуҷуди ҳамаи ин командаи мо ният дорад, ки аз ҳафт медали тилло дутояшро ба даст орад.

Дар Ҷоми истиқлол беш аз 200 варзишгар барои ғалаба мубориза хоҳад бурд ва аз иштирок надоштани танҳо як команда—Эрон, ки аз номдортарин паҳлавонон таркиб ёфтаасту маъмулан мусобиқаҳои гӯштин бидуни иштироки онҳо завқи худро каме мебозад, умедворем салиқаи худро аз даст намедиҳад.

Т.МИРҲАЁЕВ.

Турфа олам

Посбони хоббурда

Ду ҳодисаи нобаҳангоми дар як вақт рухдода дар майдони ҳавоии шаҳри Сиэтли Амрико гарон афтод. Яъне рейсҳои сершумор боздошта шуданд. Яке аз ҳодиса хоб рафтани посбон дар ҷои кор буд, ки бевосита ба тафтиши борҳои мусофирон машғул мегардид. Ӯро баъди ду соат базӯр аз хоб бедор карданд. Ҳодисаи дуюм истифода бурдани сагҳо дар қаламрави майдони ҳавоӣ гардид. Аз он ҳаросида бисёр мусофирон ба рейси худ наомаданд ва тайёраҳо бе мусофири зарурӣ ба манзил роҳ пеш гирифтанду маъмурияти майдони ҳавоӣ алҳол бо мусофирон судбозӣ мекунад. Зеро ҳамон рӯз аз сабаби ана ҳамин ду ходиса даҳҳо рейсҳо боздошта шуда, боиси норозигии мусофирон гардида буд.

Усули оддии марг

Филлип Ничке, аз Австралия тарафдори марги аз ҳама осон ба шахсоне мебошад, ки маргашон ногузир аст. Вай дар Амрико намунаи асбоби худро муаррифӣ кард, ки дар ҳайвонот озмуда диданд. Таҷриба собит кард, ки асбоби мазкур гази софи тезтаъсиркунандаро аз худ мебарорад ва мизоҷ ба осонӣ ҷон медиҳад. Ва истифода бурдани ин асбобро ӯ ба беморone, ки гирифтори СПИД ва саратон шудаанд, хеле муфид мешуморад.

Шерҳои одамхӯр

Се нафар аз тарафи шерҳо кушта ва ё хӯрда шудаанд. Аз ин хусус рӯзномаи Малавӣ хабар додааст. Ба фикри хабарнигори рӯзнома воқиаи мазкур дар ноҳияи марказии мамлакати мазкури африқоӣ шарқӣ рух додааст. Аз ҳамлаи шерҳо ду нафар раҳо ёфтаанд.

Ба одамон се шер ва боз шаш ҳайвони дигар ҳамла овардаанд,ки аз боғи ҳайвоноти яке аз шаҳрҳо аз беэътибории кормандон роҳи гурезро пеш гирифта буданд. Ҳамчунин ба галаи чорво ҳамла овардани шерҳо ҳам қайд гардидаасту алҳол аз паи ба даст овардани онҳо мебошанд.

Вале шерҳо дар озодӣ ҳастанду шахсони айбдор дар маҳбасхона. Истинтоқ давом карда, баъди ба даст афтодани шерҳо айбдорон суд карда мешаванд. Яъне мувофиқи зарари расондаи шерҳо айбдорон ҷазо мегиранд.

Куштор

Дар София ҳангоми таркидани сохтори худсохт марде фавтид. Ин асбоби худсохт соҳиби 400 грамм омехтаи тротилӣ буд. Шахси фавтида ба полиса шинос аст. Ӯ сокини шаҳри Бургас буда, барои дуздӣ ва яғмогарӣ чандин маротиба суд шудааст. Ӯ ин дафъа низ дуздӣ карда, роҳи гурезро пеш гирифта буд ва полиса ҷустуҷӯ мекард. Тахмини полиса ҳамин аст, ки худро қасдан қурбон кардааст ва ё аз беэҳтиётӣ ба он рӯ ба рӯ гардидааст.

Аввалин кӯдаки нусхабардорӣ

Вақти тӯлонӣ боз баҳсу мунозира дар бобат клонгардонии инсон, яъне нусхабардории он доманадор буда, баъзе таҷрибаҳое, ки пинҳонӣ ҷомаи амал пӯшонда буданд, аз тарафи конфенсияҳои мухталифи динӣ маҳкум гардида, ба сарони давлатҳо талабҳо дар хусуси қатъан бастани пеши роҳи ин таҷрибаҳо гузошта шудааст.

Аммо ба ин нигоҳ накарда, аввалин кӯдаки нусхабардорӣ ё дар Амрико ва ё Канада амалӣ гардонда шудааст. Азбаски он пинҳонӣ ҷомаи амал пӯшидааст, дар хусуси нишонии аниқи он маълумот надодаанд.

Фақат ин хабарро сарвари ширкати Клонеэд Брижит Буаселе ба маълумоти шахсони номаълум истинод оварда, паҳн кардааст.

Ва ба фикри ӯ ҳаёти имрӯзаи сокинони Замин аз тарафи сокинони дигар сайёраҳо офарида шудаасту онҳо маҳз дар бобати офаринши нусхаҳои якхелаи инсоният ҷон мекоҳонанд. Онҳо дар бонувони 30 - солаи амрикоӣ таҷриба гузаронда, кӯдакеро офаридаанд, ки айнан нусхаи модараш мебошад.

Ба фикри Брижит ба қарибӣ боз панҷ кӯдаке ба дунё меояд, ки айнан нусхаи модарони худ мебошанд. Баробари ин зикр меёбад, ки видеотасмае ҳам ба ҳукми тамошогарон пешкаш мешавад, ки ҷараёни нусхабардории инсонро дар худ мунъакис кардааст. Барои гузарондани ташхиси генетикӣ олимони холис аз саросари сайёраи замин ҳам даъват карда мешаванд ва онҳо бо исботи он машғул мегарданд, ки нусхаи якхелаи одам офарида шудаасту ё на?

Ҳоли ҳозир таҷрибаи мазкур дар ҳайвонҳо гузаронда шуда, натиҷаҳои хуби худро бахшида буд. Сараввал гӯсфанди Доллӣ ва мушҳо ба нусхаҳои сершумори худ офарида шуда буданд. Вале баъдтар маълум гардид, ки саломатии онҳо он қадар хуб набуд. Олимон таъкид мекунанд, ки нусхабардории ҳайвонот аксар вақт бо фавти ногузирӣ ба анҷом расидааст.

Пешгӯии фолбин

Педро Рибейро - сокини деҳоти Латуши ҷануби Португалия буда, бо майзадагӣ машҳуриро ба худ гирифта буд. Яке аз рӯзҳо ӯ ширакайф назди фолбин рафт. Пиразан ба чеҳраи ӯ маҳзунона назар афканду гуфт: ман маҷбур ҳастам, ки ҳақиқатро ба ту гӯям. Рӯзе меояду ту дар зери сумҳои «Аспи сафед» монда ҷон медиҳӣ ва он вақт дер мешавад. Агар майнӯширо напартоӣ ба ана ҳамин тақдир тан доданат лозим меояд».

Вале Педро ба ин суханони паямбаронаи пиразани холис заҳрханда карду гуфт: бигузор, ту дар зери суми «Аспи сафед» монӣ.

Вале аз тақдир ҷои гурез набудааст. Яке аз рӯзҳо Педрои аз дарди сари сахт бадодомада калавида - калавида аз шиносу ношиносҳо гап шунида, бо як азобе ба канори шаҳр ба майдоне омад, ки мардум дар ин ҷо либосҳояшонро бадар карда, ба оббозӣ мерафтанд.

Дар ҳамин ҷо шишаи зебое диққати Педроро ба худ кашид. Бо як азоб онро ба даст гирифта мутолиа кард: «Аспи сафед» — шишаи вискаи шодландӣ аст.

Шишаро ниҳоят эҳтиёткорона ба киса андохта, ҷои хилватро кофтукоб намуд.

Ниҳоят хилватҷоеро ёфту шишаро бо эҳтиёти том кушод. Таркиши сахте ба амал омаду шишапораи он раги гардани ӯро бурид.

Ҳамин тавр суханони паёмбаронаи бевазани лӯлӣ дар бобати дар зери сумҳои «Аспи сафед» ҷон додани Педро ҷомаи амал пӯшиданд. Ба фикри полиса ин шиша аз тарафи террористон тайёр гардида, бо сабаби номаълуме партофта рафтанаш шарҳу тавзеҳ дода мешаваду тафтиши ин маҳал давом дорад, то ки силоҳи даҳшатнок ба ҷони дигар одамон қасд накунад.

Эҳтироми пиронсолон

Аз он рӯзе, ки дар тасарруфи Вазорати муҳофизати иҷтимоии аҳолӣ ва меҳнати Ӯзбекистон осоишгоҳи собиқадорони ҷангу меҳнати Косонсой ба истифода дода шуд, расо як сол сипарӣ гашт.

—Новобаста ба он, ки дар ҳар навбат 75 нафар саломатии хешро барқарор намуда боз мегарданд, ҳамоно нарасидани ҷой ҳис мешавад,—мегӯяд сардухтури он М.Сайфуллоев.

Ҳаминро ҳам бояд қайд намуд, ки дар давоми як сол бештар аз ҳазор нафар собиқадорони ҷангу меҳнат аз Қароқалпоқистон, шаҳри Тошканд ва вилоятҳои ҷумҳурӣ дар ин макони бемуҳобо ҳавояш мусаффо дам гирифта, саломатияшонро барқарор намудаанд. Дар ҳамин шабу рӯз бошад, бештар аз 90 нафар пиронсолон табобат меёбанд.

—Соли навон, ки Соли маҳаллаи обод унвон гирифтааст, пирони барнодилу рӯзгордида арзандаи қадршиносианд. Онҳо ҳамеша ва мудом ба иззату эҳтироми хоса лоиқ мебошанд. Маҳз ҳамин нуктаҳо водор намудааст, бо дастгирии бевоситаи раҳбарони вилояту ноҳия навбати дуюми осоишгоҳ як сол пеш аз муддат—дар арафаи рӯзи Хотира ва қадршиносӣ ба истифода дода шавад. Имрӯзҳо устоҳои гулдасти фирмаҳои хусусии «Зуҳал», «ХХ аср», «Бинокор» корҳои таъмириву пардоздиҳиро дар биноҳои навбати дуюм бо суръати баланд идома медиҳанд.

Тавре, ки М.Сайфуллоев эътироф менамояд, дар бунёди корҳо Вазорати меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии ҷумҳурият аз наздик кӯмак мерасонад. Масалан, ҷанде пеш бо ҳамин мақсад 100 миллион сӯм маблағ ҷудо гардид. Баъди ба кор сар кардани навбати дуюм якбора 150 нафар меҳмони ин даргоҳ мешаванд, ки дар давоми сол миқдори истироҳаткунандагон ба 2000 кас расиданаш мумкин аст. Шумораи хонаҳои дараҷаи баланди хизматрасонӣ ҳам меафзоянд. Баробари ин тармими боз сауна, ҳавзи шиноварӣ, майдончаи теннисбозӣ барин иншоотҳо қомат рост менамоянд.

Чойхонаи барҳавое, ки дар як навбат 45-50 нафарро қабул мекунад, низ то иди Наврӯз дари худро боз хоҳад намуд. Бешубҳа ҳамаи ин натиҷаи ғамхории беназир нисбати пиронсолону исботи дар мадди аввал будани эҳтироми онҳо мебошад.

Дӯлтабой БӮТАЕВ,
КОСОНСОЙ.

***Дар акс:** намуди зоҳирии осоишгоҳи собиқадорони ҷангу меҳнат.*

Сурати муаллиф.

Абрешими Самарқанд дар Белгия

Дар Донишгоҳи шаҳри Лежи Белгия дар доираи ба роҳ мондани равобити шарикона байни донишгоҳҳои Ӯзбекистон ва Белгия намоишгоҳи суратҳо ва маводи алоқаманди санъати амалӣ таҳти унвони «Ӯзбекистон-меросхӯри Роҳи бузурги абрешим» дари худро боз намуд. Нигораҳои он ба ёдгориҳои қадимаи таърихии шаҳрҳои Самарқанд, Бухоро, Хева бахшида шуда, ҳамчунин дар бораи санъати амалии бою серқирраи халқи ӯзбек таассуроти амиқе мебахшад.

Созмондиҳандаи намоишгоҳ Сафоратхонаи Ҷумҳурияти Ӯзбекистон дар Белгия дар ҳамкорӣ бо маъмурияти маҷлиси бадеии Донишгоҳи Леж, Бунёди аврупоии Донишгоҳи Леж мебошанд.

Декани факултаи фалсафа ва адабиёти Донишгоҳи Леж, профессор Пер Сомвил ҳини суханронии худ зикр намуд, ки тадбири мазкур воқеаи муҳим дар ҳаёти фарҳангии на танҳо донишгоҳ, балки шаҳре мебошад, ки дар Белгия аз ҷиҳати шаҳомат ҷои дуюмро ишғол мекунад. Ва он бори аввал дар шаҳри Леж ташкил меёбаду дар айни замон иқдоми аввал дар кори ба роҳ мондани равобити шарикона байни Донишгоҳи шаҳри Леж ва яке аз донишгоҳҳои Ӯзбекистон мебошад.

Ҳозирон — намояндагони маъмурияти донишгоҳ ва аҳли ҷамъияти шаҳр, олимон ва донишҷӯён бо майлу шавқи калон лексияи патриархи олимони белгиягӣ, мутахассиси калон оид ба омӯзиши «Авасто», профессор Жак Дюшен-Гийеманро аз хусуси китоби муқаддаси зардуштиён, ки дар таърихи тамаддуни ҷаҳонӣ ва дин мақоми муҳимро ишғол мекунад, ҳамчунин ҳикояҳоро дар бораи Хоразми куҳан, Турон, Суғдиёна ва Бохтар шуниданд, ки номи онҳо борҳо дар «Авасто» зикр ёфтаасту амалан ҳудуди эҳё ва паҳн гардидани зардуштӣ мебошад.

Давоми мантиқии лексияи мазкур нақл дар бораи гузаштаи таърихии мамлакати мо гардид, зеро дар ин хусус филм дар бораи нерӯи сайёҳии Ӯзбекистон ба ҳукми умум пешкаш ёфт.

—Ӯзбекистон имрӯз садҳо дӯстони нави худро аз Леж пайдо намуд. Баъди шиносоӣ бо фарҳанги нотакрори ба худ хоси шумо ба мо хеле сабук мегардад, ки консепсияи ҳамкории донишгоҳамонро бо яке аз донишгоҳҳои Ӯзбекистон таҳия созем,— гуфт сармуншии Бунёди аврупоии Донишгоҳи Леж, сарвари бахши равобити берунии ин донишгоҳ Анна-Мари хонум Андра.

Директори коллексияҳои бадеии донишгоҳ Жан-Патрик Дюшен аҳамияти намоишгоҳро дар бобати дарки байниҳамдигарии фарҳанги халқҳои Ӯзбекистону Белгия воло арзёбӣ намуда, аз нақшу нигорҳои атласи Марғелон ба ваҷд омада, илова намуд, ки дар маскани аз ҳама калони шаҳр имрӯзҳо намоишгоҳи маҳсулоти бофандагӣ давом дорад. Газвори дарбори архиескопи Леж дар садаи X ҳам дар ин ҷо ба намоиш гузошта шудааст, ки аз абрешиме тайёр шудааст, ки аз Самарқанд овардаанд. «Сарчашмаи намоишгоҳи Ӯзбекистон—меросхӯри Роҳи бузурги абрешим»-ро аз садаи X ҷустуҷӯ бояд намуд. Ман ин намоишгоҳро аз назар гузаронда ба чунин хулоса омадам:маршрути роҳи қадимаи Абрешим давом дорад ва изи шутурҳо ҳазорҳо сол гузошташуда бошанд ҳам, несту нобуд нашудаанд ва онҳо дар ин рӯзҳои барои ҳар якеамон ободу озод аз нав эҳё меёбанд»—гуфт дар хотима Жан-Патрик Дюшен.

Ҷ.ДЕҲҚОНОВ,
ОИ «Ҷаҳон».

БРЮССЕЛ.

Фитратам зояд Сиёвуше дигар

Навпарастам гарчӣ худ фарсудаям,
Шашмақоми тоза ангезад наям,
Доси моҳӯ нав дарав созад маро,
Аз паям навхез гардад сабзаям.

Оламе нав офаридам дар дилам,
Берун аз сад қаҳкашоне манзилам,
Ман сафоли ҳастии худ бишканам,
То бисозам чинии нав аз гилам.

Асри навро ишқи нав меоварам,
То ки ёди Лайлии нав дар барам,
Тоза Маҷнунам, фиғонам дардзо,
Дар дили абри баҳори тундарам.

Ишқро ҳангомаҳое нав диҳам,
Қисмати Фарҳод бар Хусрав диҳам,
Фитратам зояд Сиёвуше дигар,
Ман дусад Судоба бар як ҷав диҳам.

Одил БОБОРАСУЛОВ.

Суруди алла

Дар фолоклори тоҷикони деҳаи Нанаи ноҳияи Бӯстонлиқ назм мақоми хосе дорад. Маросимҳои халқиро бидуни назми халқии анъанавӣ ва тозаву нав тасаввур намудан мумкин нест.

Суруд ва таронаҳои ғайримаросимӣ низ қисми зиёди назми халқии аҳолии деҳаи Нанайро ташкил медиҳанд. Онҳо аксар хусусиятҳои ғанои дошта, шаклу намудҳои гуногунро ташкил медиҳанд.

Суруд ва таронаҳои лирикӣ ки онҳо ҳолати рӯҳӣ ва ҳиссиёти амиқу инсониро ба таври ҳаққонӣ ифода намудаанд, дар байни аҳолӣ васеъ паҳн шудаанд. Сурудҳои ғаноии тоҷикони Нанай, бағоят равон, содда ва дилчасп буда, ҳанӯз дар байни аҳолӣ маъмул ва машҳуранд. Онҳо дар маросимҳои халқӣ сароида мешаванд. Суруду таронаҳои ғаноӣ оҳангҳои хоси худро доранд.

Дар ин ҷо мо силсилаи сурудҳои алла ва навозиширо ҷамъ овардем ва якчанд намунаҳои онҳоро ба шумо пешкаш менамоем.

Суруди алла дар эҷодиёти занону наварӯсони деҳаи Нанай қадру қимати зиёде дошта, то имрӯз сароида мешавад.

Сурудҳои алла ва навозишӣ матни устувор ва шаклу вазни муайян надоранд. Дар сурудҳои алла ва навозишӣ орзуи модари зор хеле самимӣ ва дилкаш тасвир ёфтааст. Модарон хоҳони онанд, ки ҷигарбанди онҳо нотарсу далер, оқилу доно ҳамчун Рустами достон паҳлавон ба воя расида, дар байни пиру ҷавонони деҳа, инчунин дар назди Ватан ва ҷамъият қадру қиммат пайдо кунад.

Аллахонии давраи ҳозира аз пештара каме фарқ дорад. Рӯзе аз остонаи дари кӯдакдор қадам ниҳодаму аз тахтаи трезаи хона пиёла гирифтанӣ шудам, ба гӯшам садои форами аллаи модарарӯсам Имомбердиева Попӣ расид. Ба даҳлези беруна баромада онро бо завқ гӯш кардам. Алла ҳушу хаёламро бурд. Ин суруди аллае буд, ки модарарӯсам барои фарзанди аввалинам Наврӯзҷон мехонд. Он вақт падари Наврӯзҷон дар хизмати ҳарбӣ (дар Афғонистон) буд, алла гуфта меҳри нисбат ба фарзанд доштаи худро ба воситаи садои форам ва дилнишинаш аз дил берун мекард:

Алла гӯям аллаё,
Наврӯзҷонам аллаё
Алла гӯям аллаё,
Хобхош биёд аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Додош биёд аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Сиҳат бошад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Пуркувват бошад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Паҳлавонам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Давдавонам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Тойча балам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Авунчоғам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Хоно шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Доно шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Бобо шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Меҳрубонам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Баҳодурам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Далер шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Ҳушёр шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Калон шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Чаққон шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Кордон шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Пурдон шавад аллаё,
Алла гӯям аллаё,
Қаҳрамонам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Наврӯзакчам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Олим шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Ҳоким шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Пурзӯр шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Духтур шавад аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Булбулакчам аллаё.
Алла гӯям аллаё,
Наврӯз болам аллаё.
Хобҳод биёд аллаё.

Рӯзи Наврӯзанда таваллуд
шудагӣ бачам аллаё,
Номҳоша худо, атамишка
додагӣ бачам аллаё.
Бахтоша додош а
афғон биёд,
бачама аллаё,
Раҳаи додошба
давда бирод,
бачам аллаё.

Алла гӯям аллаё,
Наврӯзҷонам аллаё.
Бахтошба додош
биёд аллаё,
Бачам хобка ховашба
додоша бинад аллаё...

Мо бад - ин тарз қариб бо даҳ понздаҳ нафар модарони алласарои машҳури деҳаи Нанай монандӣ: Шамшиметова Санобар, Имомбердиева Тоҷӣ, Зиёева Турсунҷон, Ҳокимбоева Турсунгул, Шамаева Ҷумагул, Абдуюсупова Хонигул, Шомахмудова Тумаҷон, Юсувалиева Тӯхтаҷон, Даминова Қаро ва дигарон вохӯрда, намунаҳои ашъори онҳоро навишта гирифтем. Намунаҳои сурудҳои аллаи номбаршудагон дар байни аҳолии деҳа ҷои асосиро ишғол менамоянд ва ҷолиби диққатанд.

Алла

Алла балам алла
Ховад биёдо алла
Алла балам алла
Тилло баламо алла
Қодир облоя
Раҳмаш биёдо алла,
Худоя худаш
Калон кинадо алла
Алла балам,
алла гӯям алла,
Ҳама чиза
вақташ ҳаё алла.
Алла гӯям хобаш
биёд алла,
Хобҳода ором гириё алла
Алла гӯям ховаш
биёдо алла,
Ховаш осмонба
парадо алла
Назарашба додош
намоядо алла.
Алла гӯям ором
гирад алла.
Калон шуда самалёт
парадо алла,
Вай нанаянги апаша
Яг рафта бинадо алла.
Алла гӯям алла
баламо алла,
Рӯшноӣ хонам
бачамо алла,
Ояндаи қишлоқам
бачамо алла.
Алла гӯям,
алла бачамо алла.
Хонданба рафта мулло
шавад аллаё.
Алла гӯям алла
бачамо алла
Инжинери колхоз шавад,
бачамо алла,
Халқи Наная миннатдор
кинад бачамо алла,
Алла гӯям Рисқимбек
бачамо алла
Тува худоя худаша
раҳмаш биёдо алла
Қодир обло калон
кинадо алла
Мактабба аъло хонда,
аълочӣ шав
бачамо алла,
Пеши фарзанди халқам
шав бачамо алла.
Алла гӯям,
хобҳот биёдо алла,

Муаллиматба раҳмат
гӯядо алла.
Писари Норҷонгул калон
шудас гӯядо алла
Ман аз вай хурсанд
шавамо алла.

Гӯянда: Мирбобоева Норҷонгул.

Тиллоҷон НОСИРОВА,
тадқиқотчӣ.

Раёсати Бунёди фарҳанги тоҷик «Ориёно»-и шаҳри Тошканд нисбати вафоти узви раёсат ва собиқ раиси он

Сотимхонҳоҷӣ ИНЪОМХӮҶАЕВ

сахт андӯҳгин буда, ба аҳли байт ва пайвандони марҳум аз даргоҳи худованд сабри ҷамил мехоҳад.

Овози тоҷик

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон спубликаси Олий Мажлиси за Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси.
Тожик тилида нашр этилади.

Сармуҳаррир Эсон Гурдиқулов.

Рӯзнома ҳафтае ду маротиба: рӯзҳои чоршанбе ва шанбе чоп мешавад.

Рӯзнома дар компутерхонаи идора чинда, саҳифабанд гардид.

Ҳаҷми насри бадей, очерку мақола аз 5 саҳифаи чопи ду интервалӣ ва шеър аз 50 мисраъ зиёд бошад, идора қабул намекунад. Рӯзнома ба мактубҳои интишорнашуда ҷавоб намегардонад.

Рӯзнома дар Кумитаи давлатии матбуоти Ӯзбекистон номнавис гардидааст. Тартиби номнависшуда № 16. Г -138

Теъдоди чоп 3000.

Ҳисоби сурати мо дар бонк: Ҳ/С 20212000800101767001, МФО 00423. Шӯъбаи Меҳнати ЖСБ дар шаҳри Тошканд.

Муҳаррири навбатдор: Т. ИКРОМОВ.
Мусаҳҳеҳон: ДОДОБОЕВА М. ФАЁЗОВА Т.
Саҳифабанд: Х. ТӮХТАЕВА.

Нишонии мо:
700047 ш.Тошканд, кӯчаи Матбуотчилар, 32.
Телефонҳо: қабулгоҳ 133 - 82 - 83; шӯъбаи мактубҳо ва корҳои оммавӣ 136 - 57 - 28.
Индекси обуна 170.

Матбааи табъу нашри Ширкати саҳҳомии «Шарқ», нишонии корхона: кӯчаи Буюк Турон, хонаи 41.